

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Dinamism și consecvență

Evenimentele din această lună au pus încă o dată în evidență caracterul dinamic, constructiv al politicii partidului și stăruirea sa în realizarea principiilor independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și respectului reciproc, au devenit azi elemente fără de care este de neconceput o atmosferă politică normală, un cadru viabil de desfășurare a vieții popoarelor. Putem spune, azi, că viața a confirmat justiciile politicii partidului nostru, că voința de prietenie și cooperare a României socialiste este cunoscută în întreaga lume și apreciată de către toți cei care slujesc idealurile de progres și înțelegere între popoare. Sînt multe dificultățile care se ridică azi în fața omeniilor, numeroase probleme legate de justa repartitie a bogățiilor planetei, de atribuirea unor înălțimi umane dezvoltării accelerate a științei și tehnicii și tehnice a popoarelor. Există încă subdezvoltare în unele zone, există încă amenințarea filistei îngrășii a păcii mondiale, după cum partidul nostru a arătat, prin cea mai autorizată și responsabilă opinie, că forțele ostile progresului au urzesc încă, pretotdeauna în lume, răsturnarea. Cu toate acestea, concepția încrezătoare în forțele păcii și progresului, în supremăia spiritului realist și rațional, conștientă a politicii principiale și consecvență descriabilă în fiecare act al politicii noastre externe se inseră drept o contribuție activă la acțiunile destinate statornicirii unui climat de înțelegere și colaborare între popoare.

În acest context, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Iugoslavia și convorbirile avute cu președintele Iosip Broz Tito evidențiază posibilitatea de a traduce în viață cele mai nobile idealuri de bună vecinătate, de a realiza o cooperare fructuoasă, de a contribui la creșterea potențialului economic al popoarelor noastre, în vederea creșterii capacității comune de a realiza marea destin istoric pe care-l putem descifra în voința acestor două popoare vecine de a trăi liber și independent. Primirea călduroasă făcută de poporul iugoslav prieten, înalta distincție acordată tovarășului Nicolae Ceaușescu, Ordinul „Erou al Muncii Socialiste”, exprimând prețuirea pe care popoarele iugoslave o au față de rolul excepțional al conducătorului partidului și statului nostru în opera de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România și față de contribuția sa la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre țările noastre, rezultate din convorbirilor și hotărârea de a intensifica cooperarea dintre țările noastre, cooperarea în producție și implementarea unor proiecte comune, toate aceste elemente confirmă rolul deosebit de important pe care îl au contactele dintre președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Iugoslaviei, tovarășul Iosip Broz Tito. Comitetul Politic Executiv al partidului nostru a dat o înaltă apreciere rezultatelor vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Iugoslavia, iar numeroasele telegrame și mesaje de adevărate ale colecțivelor de muncă, ale organizațiilor și organizațiilor de partid reflectă aprobarea unanimă a întregului nostru popor față de activitatea internațională a partidului nostru, a conducătorului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Un rol important în extinderea și diversificarea relațiilor dintre țara noastră și Republica Austria va reveni, desigur, vizitei întreprinse la începutul acestei luni în România de către președintele federal, Dr. Rudolf Kirchschläger. Dialogul dintre cei doi președinți s-a desfășurat într-o atmosferă de înțelegere și simț reciproc, confirmând relațiile bune dintre țările noastre, justiciile aprecierii că există posibilități de a dezvolta în continuare cooperarea industrială și tehnică, de a simplifica eforturile comune pentru înfăptuirea securității și colaborării în Europa, pentru realizarea prevederilor Actului final de la Helsinki și, în deosebi, a dezangajării militare și dezarmării pe continentul nostru. Convorbirile au dus la concluzia că există o deplină concordanță într-un mare număr de probleme care privesc dificultățile înseamne care este confruntată lumea de azi. Cele două țări au hotărât să acționeze pentru soluționarea diferendelor dintre state prin mijloace pașnice, pe calea tratatelor, excluzând forța și amenințarea cu forța în rezolvarea oricăror probleme litigioase, creșterea condițiilor de colaborare liberă și nesupusă în stare de activitate. Cele două țări și-au exprimat hotărârea de a colabora pentru soluționarea justă a problemelor care stau în fața omeniilor, pentru a extinde pe arena mondială principiile egalității în drepturi și independenței flexibile naționale, miștind pentru lichidarea subdezvoltării și pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale. De asemenea, a fost evidențiat rolul important pe care-l joacă în transformarea Peninsulei Balcanice într-o zonă a păcii,

Lucafeărul
(Continuare în pag. a 2-a)

Telegramă

Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU,
Secretar general al Partidului
Comunist Român, Președintele
Republicii Socialiste România

Scriitorii din Republica Socialistă au fost conștienți cu o bună măsură de faptul că în țara noastră, în cadrul unei prietenii electivă în toate zilele în Republica Socialistă Federativă Iugoslavă, cu Ordinul „Erou al Muncii Socialiste”, de către tovarășul Iosip Broz Tito, la aniversarea vârstei de 60 de ani și a peste 43 de ani de activitate revoluționară, pentru excepționala contribuție pe care și-a adăugat la dezvoltarea independenței și prieteniei româno-iugoslave, o stimă caldă de bună vecinătate dintre țările și popoarele noastre.

Prin conferința Ordinului Iugoslav „Erou al Muncii Socialiste”, poporul iugoslav și dot a înaltă apreciere statornică permanentă depuse de Dumneavoastră pentru cauza consolidației păcii, a progresului, a neamestecului în treburile interne ale fiecărui popor, a colaborării internaționale bazată pe egalitate în drepturi, în înțelegerea dialogului și a cooperării între țări și popoare diferite, în unicități orientate pentru evitarea războaielor, pentru independența și suveranitatea tuturor statelor, pentru o nouă ordine economică, socială și morală, capabilă să asigure dezvoltarea civilizată și civilizată și să conducă spre o bună vecinătate și colaborare.

Cu conștientizarea și încredințarea, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că scriitorii din Republica Socialistă România, fără descurajare de limbă în care se exprimă, își vor căpătui încă energia în creație, toată munca lor literară pentru afirmarea prestigiului României socialiste, peste hotare, de o acțiune cu devotament revoluționară pentru binele causei revoluționare și păcii în lume.

UNIUNEA SCRITORILOR DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Iubirea de patrie

editura Dacia din Cluj-Napoca ne-a dat recent o colecție de eseuri cu titlul Iubirea de patrie de poetul Ioan Alexandru. Dimpotrivă, prima creație patriotică, istorul a tinut să ne facă cunoscute vederile lui despre Dacia scriitorului. Ioan Alexandru e un gânditor auster și un moralist de caracter normativ, care ne arată căle pe care „trebuie cu necesitate” (sintagma sa favorită) să pășească scriitorul, pentru că el „mătură” o epocă, anume epoca în care trăiește”. Așadar, el trebuie să se pătrundă pe de o parte de spiritul vremii sale, iar pe de alta să fie responsabil de scrisul său. Într-o „comunitate milenară” el cărei exponent va să fie. Patria e malca noastră și fiul ei, scriitorul, nu sint chemați să-și etaleze subiectivitatea, ci să-și testească fecunditatea de a trăi într-o obște, deținătoare a unor tradiții și a unor năzuințe obștești.

„Poetul patriot prin excelență în vremele de aur ale Eladei” a fost Pindar, pe care Ioan Alexandru l-a citit în original și cărui l-a studiat procedeele și metrica, cu secretă dorință de a fi la rîndul său Pindarul țării lui. Pindarul și Holderlinul, genialul poet german imnic, nutriți la același osop și al zeilor, care a cîntat Dunărea și Rinul, pîinea și vinul, și a năzuit să fie aedul unui neam regenerat.

Am vorbit de gândirea normativă a lui Ioan Alexandru și de etica lui intransigentă. „Etica se trăiește”, ne spune el, adică nu este doar o normă. „el este aluatul necesar ce plămădește și împlinește această lume românească de vesucii cu tradițiile și cultura ei milenară de o înaltă elevație spirituală”.

Poetul în cetate e „un cercetător într-un laborator foarte strîmt în care încercă numai el singur”, dar în

ultima carte a lui Marin Preda — *Viata ca o pradă* — a fost pe bună dreptate primită cu elogii de critica literară pe care nu am de gînd s-o judecăm prin consideratiile ce urmează a urii laudăroasă, pehivănia, minciuna, infumurarea. El urăsc pe toți acei oameni mișcavi care se dedau unor astfel de fapte și, după cum știm, numărul lor e mare... Căci sint lubitorul adevărului, al „cumscedenței, al simplității și a tot ce are vreo înrudire cu iubirea... Eu așa sint făcut: pe licăși îl urăsc, iar pe oameni cumscedoși îl laud și-l iubesc”.

Pentru mine este evident că Marin Preda e un scriitor care trăiește și scrie sub zodzia filosofiei. Poate că „meteana” asta a mo-

Atitudine filosofică și adevăr etic la Marin Preda

zicea Parrhesiades = Nefrăcutul) în fața venerabililor filosofi ce-l aruzau (în Pescarul sau Inviații) de blasfemie față de filosofie și de slujitorii ei cei mai înțelepți, în deosebi în Filozofii la mează: „Indeleptărea mea este de a urii laudăroșenia, pehivănia, minciuna, infumurarea. El urăsc pe toți acei oameni mișcavi care se dedau unor astfel de fapte și, după cum știm, numărul lor e mare... Căci sint lubitorul adevărului, al „cumscedenței, al simplității și a tot ce are vreo înrudire cu iubirea... Eu așa sint făcut: pe licăși îl urăsc, iar pe oameni cumscedoși îl laud și-l iubesc”.

Pentru mine este evident că Marin Preda e un scriitor care trăiește și scrie sub zodzia filosofiei. Poate că „meteana” asta a mo-

Al. Tănase
Continuare în pag. a 6-a



Statuia lui Mihai Viteazul ridicată în Piața Universității din București

SUBLIM CONTUR

Strălucitoarea spadă luptînd pentru dreptate, dreptate de prieten și de frate, această mare roză de rouă ce-a-nvelit pămîntul nostru moștenit din vechi, din începuturi, cîrnea apă, munții și codrii i-au fost scuturi, învieri-o visat, ca-nostrotul prund, și-l împlini destinul într-un conștient rotund, într-un contur de piobă și de singa, core-i înconjoară și-l răstîrînge.

Nevoia-a fost de un fantastic foc, nevoie-a fost de un sublim glieac, care să poartea-n el visarea noastră, de-o minie-a fost nevoie, mărețoș ce-a cuprins în lung și-n lat acest frumos întins, nevoie-a fost și este, iar și iar,

de un sistem de vase capilar, de gînd înalt și faptă pe măsură, asemeni c-o aleasă cusătură, nevoie-a fost, pe cit eu înțeleg, de geometria lină a unui scump întreg, pe care vitejia îl încarcă-n adîncul lui ca un istoric căerăc, de-un suflet plin de tot ce-ți este drag, de-acel semeț și fără pată steag ca vîrțile care se-îmbină între ele umflîndu-se ca niște mari vîntrele sau ca divinal țes, de unde rodul vieții l-am cules, ca graniul dulce care ne-a-nsoțit prin timp fiindu-ne și povară și nimb.

Virgil Teodorescu

Goga

Jurnal de poet

Cu bucurie aflăm de apariția la Roma a unui volum de poezii de Octavian Goga, tradus, în limba italiană, în preajma aniversării a șaiseci de ani de la Unirea tuturor românilor.

Goga este poetul, dintre toți al vremii sale, care și-a închinat întreaga putere creatoare acestui vis multiseclar al neamului nostru. Preluind torța dreptății și nădăjduirii din brațul lui Coșbuc, Goga o retransmite prin vreme mai departe cu un plus de ardere și deplinătate.

Limba sa viguroasă și proaspătă, ruptă direct din existența milenară a neamului nostru țărănesc atît de matur spiritual, și-a păstrat întreaga putere de penetrație în sufletele tuturor oamenilor acestui pămînt, legați prin jertfă și credincioșie de strămoșii lor, de spiritul acestei Patrii române plămădită prin singe și sudoare în jurul Carpaților.

Mesianismul lui Goga nu este un entuziasm de conjunctură socială, ci însoși condiția marilor poezii ce se scriu neîntrerupt pe acest pămînt românesc de la poetul *Miorișei* la ultimul glas liric ieșit din vatra țării, astăzi, întru rostire. A fi solidar cu neamul tău, a subordona subiectivismul și egoismul propriu intereselor spirituale ale neamului tău, a rămîne alături de cei umili și mulți, a rămîne în sufletul și nădăjduirile poporului tău, aceasta-i condiția poeziei cit vor fi vremile, și Goga a împletit-o cu forță de geniu chiar dacă unele desvîlgări lirice sau sentimentale cosmopolit-estetice de mai tîrziu n-au mai avut vară fremătînd să-i soarbă aerele tare al înălțimilor. Căteva sa de *Poezii* apărute la începutul veacului, eveniment de însuflețire națională încă de atunci, este una dintre cărțile fundamentale ale literaturii române. Dacă vrem să auzim deslușit ce-și spuneau unii altora cei o sută de mii de țărani veniți la Alba Iulia în acel început de decembrie fără moarte să ascultăm, cu înțelegere, pe apostolii și călcașii versurilor nemuritoare ale lui Octavian Goga.

Ioan Alexandru

Cartea cu prieteni

Paul Anghel

Înțeleg și înțeleg că o flintă, umbă ticălosă prin sapie arte incit nu-i de mirare că într-o bună zi o să se trezească pus la blestem din patru puncte cardinale. Cînd nu înjură din senin sau nu se seamănă, pe amîndouă mîinile, pîstru teoretici, e un băiat care stîrînește în mine bucurii și dor, asemeni nodurilor din lemn de peste riuri — acolo își povestesc fetele iubirea, bătrînii beau apa mortilor și depărtarea e o armonică soțind inserări și împletind zodi. Munceste mult și pe întineric, ca un țigan aurar, cu miinile rumenite de serpii drăzoște, ai alcoolului și ai nebuniei de a pleca în toate zările. E rău. E colțos. E și scandalos, dacă trebuie. Nu țară pe nimeni. Vine întrebarea: pe cine iubeste? Cred că în primul rînd iubeste drumurile și corăbiile de popas, cum imi place mie să le zie circumșirilor cu poezii pîngărită de-a lăbură și de-a lăbură de pădure. E un călător fanatic, cred că în altă viață a fost mag pîrînd pe vîșminte puberea Asiei pe care ați de frumos o cîntă și în ochi fantoma palmierilor crescută lîngă ape dulci și în coaste de caravan seraturii. De la Arhezi — nu vîd de la cine alcătuie — Paul a învățat să spună și să scrie în loc de livadă, lîvede, căcînd peste rîcoșile

Nicolae Ciobanu
Continuare în pag. a 7-a

Fănuș Neagu
Continuare în pag. a 2-a

Poezia lui Geo Dumitrescu

Geo Dumitrescu este un poet care și-a programat discursul liric în afara normelor restrictive ale retoricii clasice. Întreținerea din matca tradițională se produce adeseori fie prin unele mutații care au loc în cimpul poetic pe planul ideilor, fie prin limbaj, bonela roșie a cuvintelor, statuia de Victor Hugo în perioada romantică, modificându-se în fiecare epocă într-o altă manieră.

La vremea sa, Geo Dumitrescu încerca marea aventură a unei revoluții poetice totale. Ea nu ancorază însă nici în gesturile teribiliste ale unor scriitori din vechea avangardă românească, dintre care doar foarte puțini au rămas în spațiul recunoscut al poeziei, nici în acele compoziții de șoc de genul celor cultivate de Geo Bogza în invectivă, când poezia părea să se contopescă într-un minor strigăt cu etimonuri hormonale.

Când Geo Dumitrescu se afirma în poezia românească inventarul eșecurilor și al meritelor scriitorilor din vechea avangardă se limpezise atât în cultura noastră, cât și în alte literaturi europene. Anarhismul poetic din anii de după primul război mondial, care izbucnise împunând noi dogme în viața literară, s-a soldat în unele țări cu foarte numeroase programe estetice și cu foarte puțini scriitori veritabili.

Cea mai consistentă experiență artistică a acelor ani de căutăți ce au anticipat și urmat prima conflagrație mondială, era reprezentată de expresionismul german. Dar sorgința literaturii lui Geo Dumitrescu nu trebuie căutată în acest spațiu poetic. Aființele sale artistice trimit spre experimentul francez și românesc, trăit însă cu o firească distanță, specifică unui poet care, asumându-și libertatea de-a trage cu pușca, nu face

a unor motive subiacente care creează aparența unui univers artistic unitar. Poezi ca *Obrazul ruman al amintirii*. Doar așa să alergi. *Aș putea să arăt cum crește iarbă. Cîinele de ligă pod*. Problema spinosă a nopților etc., sînt cele mai ilustrative în acest sens. Poet al comunicării hazoase, ironice, persiflatoare. Geo Dumitrescu pare a vorbi despre sine pentru a se arăta celorlalți: „Sînt bolnav și aprins ca un caldarim bucureștean — / o să mor, asta e sigur — puțin îmi pasă! / Îmi pare rău că n-am decît douăzeci de ani. / că nu știu cine sînt și din creionul asta ce-ar fi putut să iașă” (*Obrazul pentru un eventual deces*).

Monologarea cu voce tare trădează un poet ex-centric, un mesager nostalgic, amos, atins de o veselie locvace-gata să transcrie totul și altora.

Intr-o manieră asemănătoare cu a lui Brecht, Geo Dumitrescu trăiește drama cotidiană a micului accident posibil: „Numai vestii rele mai aștept. / Numai vestii proaste mai pot aduce / a murit un copac, / a mai picat o pasăre, / cineva și-a tăiat suflul într-un / cob de oglindă, / undeva, în conștientul tău, / au năvălit oamenii-cangur...” (*Adresă de seară fratelui*).

Nu se poate trece cu vederea că autorul *Jurnalului de campanie* introduce un nou gen de vorbire grandilocventă în poezie. Aceasta pozie fi integral acoperită de sens, estimată de un flux psihic straniu, bazată pe o comunicare cotidiană. Transmutarea acestora de limbaje, rezultată din faptul că scriitorul stăruie la faptele grave într-un limbaj familiar, mi se pare a fi una din cele mai frumoase îndrăznici ale poeziei sale: „Ai să te faci urât, fată tristă, fată amară, / ca o grădina bălădată de grindină, / laocum, înfrigurat, te-am spălat în apele mele, / te-am ales strecurându-te ca pe un nap surfer — / sîmț n-am scîrbit pentru degețe / toată pufăria ta strălucitoare / e-o mine” (*Madrigal răsturnat*).

Ne găsim în fața unui *Psalm de iună arheologică*, răsturnat. Atunci când este feminin, partenerul de comunicare a poetului este situat în cele mai diverse ipoteze. Originalitatea discursului nu trebuie să înseamnă însă pe nimic. Scriitorul concepe un nou gen de secție și asocieră a cuvintelor destinate să sugereze un anumit climat liric specific.

Când înfuzul afectiv capătă o tonalitate gravă, ceremonialul cuvintelor declanșate de eros se sublimază. Discursul liric fiind investit cu o solemnitate destinată evenimentelor ieșite din comun: „Te aștept. Gîndurile stau așezate, umede / de amintirea / tu, umede pe funie / într-o adiere încetă, / fără nici o adiere. / Te aștept. Cești s-a oprit. Și doar rîmna / o zădărnici vîntul, / dîmndu-mi de la tine pînă la tine. (Te aștept)

Timpul poetic plin al scriitorului este trecutul și prezentul. Timpul poetic eol amos, necondus: se confundă cu o proiecție într-un viitor nedeterminat, ca o lăptosă hazardată într-un spațiu-temporalizat, instabil.

Timpul trecut este amintire. Privită din prezenta stăruie de demult se învecină în conștiință ca un amestec eterocit de fapte. De aceea, discursul liric devine aglutinant, baroc, laștii de metafore fiind concepute ca o agresiune împotriva unei stări consumate, amestecate, sumte, asemănătoare cu o memorie-bazar: „Amintiri, amintiri... Cîntec frumos, / cîntec palid cu ochii limpezi, / spirală caldă, vîrșită, ca un fum de țigară... / Amintiri, jurnal de bord al nevîrstății, / fermecătoare litere stînece, de dimineață, / maculatură peștiș / cu file gălbui, dol-dora / de paradoxe greoaie și tenebroase ecuații, / de hidrocarburi în gîrlănele ciudate, / și neversomile amoebe „Hordmuth” nr. 2, / printre care mijeste / mustata precoce a poeziei” (*Obrazul ruman al amintirii*).

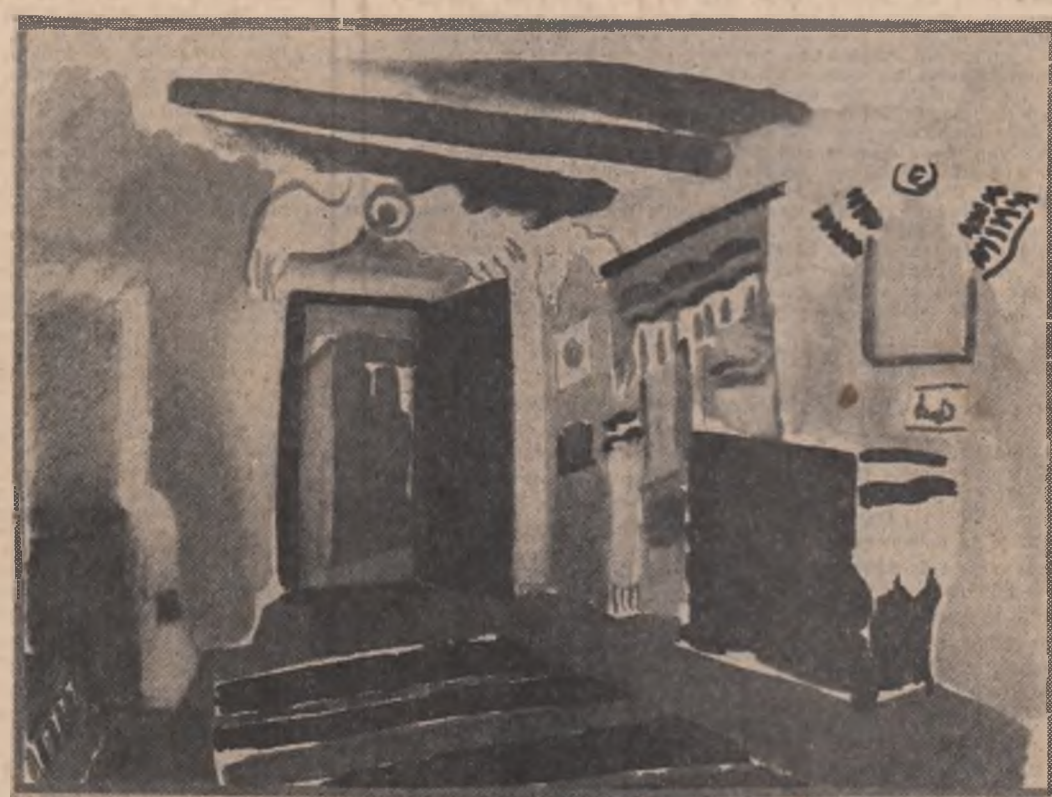
Poetul care știe „ce bine e să ai certitudin”, dar nu le găsește „în afara de cele patru piciorule ale patului”, îndrăgostit declarat care își propune să scrie „despre candorile noastre expirate”, scriitorul care visează „peștii în fiecare zi șapte vaci slabe”, este de fapt un profund spirit melancolic.

De la *Treptele lertării și Colonna Libertății* pînă la *Inscripție pe piatră de hotar* se definesc ipostazele unui scriitor cu o conștiință pozițională bine precizată față de sine, față de poezie, ca și față de propria sa țară. Afosticele, versurile de acest gen, au valoarea unui dictu al conștiinței prin care se pronunță vocea destulului unui popor: „Siav as fi fost de nu eram latin, / latin as fi, de n-as fi fost și dac — / dar a ieșit așa și fiu român, / și eu cu soarta asta mă impac”. (*Inscripție pe piatră de hotar*).

Geo Dumitrescu este poetul avangardei altui timp. Tot ce constituie în opera sa un act de fondă, o tentativă de epatare, un mic strigăt teribil de alarmă față de spiritele ameninate de osificare, reprezintă un fenomen dat. Discursul grandilocvent, antiromantic din unele poezii ca *Macarale la marginea orașului, Cîinele de ligă pod, Glasurile lunii, Balada corbilor de piatră* are de asemenea un mare coeficient de redundanță, cuvintele eterocite care se ciocnesc strident între ele, fiind așezate un depozit de vorbe stîne, de muzeu literar.

Dar dincolo de toate acestea se configurează arta viabilă a unui poet veritabil, a unui spirit inovator din care descede o nouă avangardă literară, situată între Marin Sorescu și noul tip de retorică grandilocventă, epatantă, inaugurată de Mircea Dinescu.

Romul Munteanu



Lucia Dem. Bălăcescu: „Interior jărănesc”



uz de cartușe folosite. El este deplin conștient de faptul că o nouă avangardă nu apelează la convențiile literare ale celei anterioare, fiind în mod firesc obligat să-și creeze un alt program. Ca și Miron Răduț, Paraschescu și alți confracți de generație, dintre care poate fi amintit un poet de foarte mare talent ca Dimitrie Stelaru, Geo Dumitrescu face parte dintr-o altă avangardă, care a înțeles riscurile și eșecurile celei anterioare. De aceea, el apare ca un „copil teribil” al vremii sale, dar un copil mai cuminte, cu gesturi grandilocvente și mai potolite. Un asemenea spirit antiromantic și anticademic pe planul creației lirice (dimpnă ce îngurgită o apreciable cantitate de informație literară și filozofică) nu se mai comportă ca un ins dornic să demoleze totul, ci ca un veritabil creator, capabil să modifice în profunzime structura discursului liric românesc.

Interogațiile sale asupra enunțului literar sînt rostite frecvent în numele unei libertăți totale, dar această libertate a experimentului de mare amplitudine rămîne mereu evidentă și coerentă pe plan estetic. Poate așa se explică în opera sa prezența acelor versuri declarative cu un pregnant, dar niciodată șocant, caracter prozic. Schimbarea bonetei cuvintelor este lucidă, poetul le cunoaște forța, dar și neputința reliefației de zona-limită, când se pot transforma în antipoezie: „Eu pot să spun orice, mă simt în stare. / Nu mi-e frică de gînduri, de vorbe. / Doar, uneori, asmuțindu-le în largul / văzduhului, ele se izbesc ca muștele de geam, / se izbesc, și revin amețite, cîzînd, / apoi iar se izbesc, încă o dată, mereu, / ca proastele muște lipsite / de ochiul adinc al depărtării” (*Aș putea să arăt cum crește iarbă*).

În același spirit, poetul instituie orizontal asptări. El știe că revoluțiile poetice declanșate pot să-și găsească cititorii ideali mult mai tîrziu. Observăm însă că și aceste poezii, cu un evident caracter programatic sînt colocoale. Scriitorul pare să construiască un mic discurs pentru un public imaginar: „Si-apoi nu vă supărați, versul fraților, / e o floare de noapte / îl semeni în zori, îl stropești / cu toate apele zilei, / dar el / înflorește tîrziu, după miezul nopții / în bătaia lunii” (*Problema spinosă a nopților*).

Geo Dumitrescu se desparte, așadar, de enunțul prozodic tradițional, poate nu fără o anumită nostalgie, în care cuvîntul capătă, printre altele, o anumită semnificație estetică și prin forța sa de iradiatie eufonică. De aceea, cuvîntul cîntat pentru sine este convertit într-o convorbire cotidiană între conștiința poetului și întreaga existență. Fixate între eros și thanatos, interogațiile grave ale poetului, actele de etalare a stărilor afective, modul de relevare a misterului etc., sînt comunicate într-un limbaj familiar, obișnuit, în care cuvîntul aparent degradat, scotit a fi în afara poeziei, este încărcat cu valențe noi, menite să impună un alt gen de discurs liric. Antiromantic prin titlu, comportament și limbaj, poezia *De după Lamartine* anunță o asemenea schimbare de climat, de univers, literar, în creația lirică românească: „...Cercetați, urmăriți, prindeți! / dădusem dispoziții severe / să mi se-aducă fără întîrziere, / numaidecît, / fata ce mă iubea cîntînd, / de mult, / ce mă iubea permanent, / cu de la sine putere, și pentru care / crescusem cu aproape / doi centimetri, mîndru / și atît de tînar, încît / toată lumea îmi spunea, „bună ziua”. (*De după Lamartine*).

Nici neologismele, întîlnite într-o frecvență mult mai mare la Ion Minulescu, nici locurile aparent comune de limbaj, folosite mai înainte și de alții, nu conferă nota inedită a unor astfel de poezii. Dispare solemnitatea clasică, se estompează ceremonialul de factură simbolistă și reapare o nouă poză a poetului care nu se mai sfiește să introducă „banalitatea” în cimpul universului liric. Evident, ni se pare inușu faptul că atunci cînd poetul realizează un cîntec de dragoste, aparent mimat după un model popular, acesta trimite fără dubii spre folclorul desacralizant de mahala. (Cîntec de nucă verde).

Caracteristica fundamentală a discursului literar al lui Geo Dumitrescu ni se pare a fi divagația, digresiunea lirică. Descentrate în mod programatic, secvențele poeziilor sale de dimensiuni mai mari lasă impresia unor fragmente dinamitate de idei și sentimente eterocite. În cele din urmă totul se aglutinează prin actul de lectură în jurul unor cuvînt-teme sau



Inaugurată de Costel Anghel-Hanca

Explorări critice

Pierderea lecturii pentru calificare valorică, auto-încrederea împusă plăcerii indiferente — asta cea ce constituie esența anului de recunoaștere și a scriitorului „în stare pură”. Corneli Regman poartă, indubitabil, acest semn. **Explorări în actualitatea imediată** (Editura, 1978) a cedat contrapunctului, ironie la cartea lui M. Biecher. Dar este sigur că sintagma-titlu trădează psihologic, un strat profund: cronicle din *Viața românească* publicate sub acest titlu trimt, toate, la adjectival imediat. Nîmț nu dorește mai adînc criticul Corneli Regman deasit înlăturarea brutală a factorilor „imediat”, a tuturor acelor factori care întunecă — în concepția sa — transparenta. Și cum timpul reprezintă faptul mediant cel mai grav și singurul inevitabil, actualitatea, ca obsesie, se instalează.

Istoria criticii noastre a mai avut exemple ale unei astfel de spiritualității logico-critice — Pompiliu Constantinescu, poate criticul „în stare pură” din generația sa. Dar diferența rămîne aprecieabilă: P. Constantinescu, pe deplin conștient de o astfel de calitate a spiritului său, și-a cultivat-o intens, înzind mereu la traza seacă, definiție și oraculară; Corneli Regman rămîne mult mai temperamental, cu toate eforturile în



senza contrariu, își argumentează fluent și colorat opțiunea, se complăce în arguție.

Genul proximal, însă, ne pare în afară de îndoielă. Calitatea esențială a scrișului lui Corneli Regman este aceea de a pune diagnostic fără șovăire, un diagnostic net, în fraze care nu ascund nimic și din care va fi gonită orice dulcorare. Precizia lor sperie. Iluminări al lui Al. Ivăsiuc i se pare romanul „cel mai puțin obositor” prin ticuri discursive” (p. 24) dintre cele scrise de acest romanier, judecat astfel implici; nucele rurale ale lui Eugen Barbu i se par contrafactue,

pe lângă, de ei și mîntuie, prozatori li prin-ge mai ales din aurite și din închisute” (p. 50); *Traversarea lui St. Augustin Doinas* este un poem mai puțin bun, cu efecte paralizante pentru sponsorizată (p. 66-67). Și aceasta, scrișorii de primă mîntuie! Judecata fără complexe agnoscă și mai net în alte cărți. Mica expozie de sinceritate, plasată de obicei la începutul articolelor, comportă avantajul unui contract intelectual ferm cu cititorul: știm de la început pe ce teren ne aflăm, putem respinge sau nu argumentarea, dar ne plecăm în fața logicii.

Trăirea criticului în sincronie la aspectul unei opțiuni profunde, Corneli Regman convoacă multe discipline îrudite și posedă, evident, o cultură excepțională în domeniul umaniste variate. Dar toate slujesc aproape abuziv prezentul, sint valorificate numai în vederea gestului esențial al rostirii contemporane de la sau nu (raționi al lui poezie). Poezia lui Doinas i se va face o analiză stilistică și lexicală cu unele care sînt cele ale lingvistului propriu-zis (cf. *Cel mai recent Doinas*): analiza evoluției interioare a lui Sorescu și Ioan Alexandru relevă un soi de sociologie a adaptării; poetilor mai puțin apreciați de la lumina cenzurii / dinaintea de zori. Poezia nu trebuie să fie reprezentare, / scrișorii de imagine — așa scrie. Poezia / trebuie să fie vorbire interioară. Adică / tot eu să vorbesc despre fața ei încetindu-se, cercetîndu-și / respirația (...) s.n. Dar dincolo de configurarea discursului prin șmularea acceptării convențiilor și preceptorilor, poezia aceasta trăiește esteticește prin sugestia stării de anxietate, ca efect al alienării sentimentale. Tema înstrăinării, reflex în plan poetic al obsesiei existențiale a absentei, străbate întreaga creație a lui M. Ivănescu și sîi află tratarea „monografică” în volumul *Poem*. Cartea (poate cea mai frumoasă carte a poetului), de un mare rafinament compozițional, sugerează, cu finețe, alternind tonalități subtile elegiace cu note ironice și interogații lucid dramatice, complexitatea trăilor alienante din viața unui cuplu: „Deci, cum așa. Asta ar putea / să fie una din scenele de înstrăinare. Căci e o carte / în care, oricît de înec, personajele evoluează / mai mult în raport unul cu altul decît / față de ei înșiși”. Interesant de văzut aici este felul în care poetul reusește să circumscrie perfect zonele incerte în care oscilează stări ambigue, o adevărată caligrafie sentimentală, cu miștoacele stilului „alb”.

Autorul își pune „personajele” (căci ne aflăm în fața unui pseudo-roman) și se „miste” în spațiul unui scenariu savant complicat, cu dese întoarceri în trecut și anticipări, cu scene amestecate după „legile” inefabile ale suflului, epic sind astfel să producă într-un fals plan epic ambiguitatea, dimensiunea esențială a limbajului poetic: „Să ne amintim, / iarși — cartea aceasta e doar un joc / de-a năruile despre ce am putea spune / că a fost o dată. Să ne amintim cum o dată / parea să fi fost altceva decît rostogolirea tăcută / — în înspăimîntător de moară tăcere — a unor vorbe”, etc. În poezia lui M. Ivănescu metamorfozele temei înstrăinării, de la opoziția eu-celălalt, fermă în activul din interior, la relații în *Versuri*, alți la glaciala constatare a solitudinii iremediabile din *Alte poezii*, au loc pe fondul meditației lirice asupra curgerii inexorabile a timpului. Încercarea de a recupera prin limbaj poetic, adevărul unor fapte, gesturi, stări aparținînd trecutului esuează. Totodată însă, situarea în timp, adică în existență, reclamă trecerea în limbaj a imaginației proliferante iscată din simțuri, drept unică rațiune de a fi: „...Pe mine mă sperie / timpul fără întîmplări — mi se pare că dacă nu intru / în fațe așezate unele alături de altele, continuîndu-se, chiar / dacă risîndu-se poate, în plîndere, ca a mînsorii. / mi se pare că nu sînt eu însuși în timp, / că viața / trece și eu rîmîn nemiscat, deoarte, mort, — lăsat la o parte. / Din cauza asta îmi face mereu întîmplări, și legende / despre tot ce mi se pare că sînt”. Tensiunea se rezolvă (trăiește soluție) în viziunea „timpului mort” — absență cutremurătoare care reînerează a năla existență sentimentală zădărnice. În planul creației, obsesia absentei dă nastere unei poezii a disperării surde, neostentativă, bine temperată de ironie, retrasă uneori în joc și înveșe însă mereu gravă în substanța ei întîmă. Dar „toate asta — vorba poetului — sînt vorbe”. Important rămîne actul lecturii repetate.

mele aparente: „Nu trebuie să povestești în poezie — am citit / un sfat către un tînar poet — deci să nu povestesc / cum, foarte devreme, ea se scula dimineața, și așezîndu-se pe pat / aștepta să i se limtosească respirația, cu fața în mîini / și nu spîr nimic despre chipul ei stîta de obosit, în citi i se încolovau umerii, în fața ogînzii / cînd / se pieptăna încet. **Su-nu-mi mărturisesc spaimele / ligă fată ei înstrăinată, întoarsă de la mine / și nu umbliu cu versuri, ca si cu ogînda în mîini / în care se răstîring acele dimineți cu lumina cenzurii / dinaintea de zori.** Poezia nu trebuie să fie reprezentare, / scrișorii de imagine — așa scrie. Poezia / trebuie să fie vorbire interioară. Adică / tot eu să vorbesc despre fața ei încetindu-se, cercetîndu-și / respirația (...) s.n. Dar dincolo de configurarea discursului prin șmularea acceptării convențiilor și preceptorilor, poezia aceasta trăiește esteticește prin sugestia stării de anxietate, ca efect al alienării sentimentale. Tema înstrăinării, reflex în plan poetic al obsesiei existențiale a absentei, străbate întreaga creație a lui M. Ivănescu și sîi află tratarea „monografică” în volumul *Poem*. Cartea (poate cea mai frumoasă carte a poetului), de un mare rafinament compozițional, sugerează, cu finețe, alternind tonalități subtile elegiace cu note ironice și interogații lucid dramatice, complexitatea trăilor alienante din viața unui cuplu: „Deci, cum așa. Asta ar putea / să fie una din scenele de înstrăinare. Căci e o carte / în care, oricît de înec, personajele evoluează / mai mult în raport unul cu altul decît / față de ei înșiși”. Interesant de văzut aici este felul în care poetul reusește să circumscrie perfect zonele incerte în care oscilează stări ambigue, o adevărată caligrafie sentimentală, cu miștoacele stilului „alb”.

Acesta rezervă de principiu — dacă poate fi una! — nu privește excelenta carte de care ne-am ocupat, ci mai ales statutul abstract al „criticului în stare pură”. Statistic vorbind, prezența sa rămîne o raritate ce se cere protejată. În cimpul prin definiție eterogen al criticii, Corneli Regman își ilustrează specia superlativ.

Personajele poeziei

Titlurile cărților de poezie semnate pînă acum de Mircea Ivănescu (*Versuri, Poeme, Poezii, Alte versuri, Alte poeme, Poem, Alte poezii*) vorbesc parcă de la sine despre modestia structurală a autorului, tradusă în această dorință de anonimizare, de confundare cu marele număr al celor ce scriu simple versuri, poeme, poezii. Este vorba, însă, de o modestie cel puțin orolosoasă, dacă ne vom aminti că Eliot și Cummings au genea din 1919 „Poeme”, așa cum procedeză cu unele din volume W. C. Williams, Marianne Moore, MacLeish, Ransom, Cummings, nume deloc anonime în lirica americană. Pusă în relație cu credința formulată explicit, cum că „Oricine poate să facă vorbe unele după altele — / oricine poate să vorbească — nu asta / e principialul — ar trebui poate alese / tocmii cuvintele care să nu spună prea mult”, consecvența cu care M. Ivănescu dă titluri „incolor” volumelor sale devine orolou curat. Și anume acela al tentativei paradoxale de a construi, cu un limbaj „alb”, mai degrabă al prozei decît al poeziei, un univers poetic original, singular în lirica românească. Să-l urmărim pe poet în aventura sa și să începem cu „Mopetiana”, cunoscutul ciclu avîndu-l printre „eroi” pe Mopete, V. Innoțeanu, El Midoff, înăra „Nefa, bruna Rowena, Ion Negoescu, pictorul Vasile, însoțit de ciudatele „animale heraldice”, piscinele, vorbitorii pisone, broscopercul. Necrezător în posibilitățile „vorbirii interioare” de a ipostazia stări sentimentale inefabile, poetul pare a se detașa de sine și de celălalt, imaginînd această lume bizară, care se mîscă după legi proprii. Al. Piru a văzut aici o pseuo-epopee „tip de jurnal al existenței diurne și nocturne, materiale și spirituale în formă de parabolă adevsea amuzantă prin afectarea seriozității în cele mai nelușmante acte”, și a identificat prototipurile reale ale citorva „personaje”. Definiția este exactă dar ea circumscrie — credem — doar un nivel al lecturii. Privită în ansamblu creația lui M. Ivănescu „Mopetiana” nu mai amuză ci, mai curînd, neliniștește, dezvăluînd sub aparențele jocului sensuri grave, nebănuite. Personajele (de fapt proiectii imaginare ale eului confesiv, multiplicat pentru a umple un gol ilustru devorant) fac gesturi numeroase, se agită intens, stabilesc relații de continuitate între fapte disparate, încercînd astfel să alcătuiască un scenariu existențial pe care să-l opună aceluia „greu gest de vremele care se spaima de nefîntă”. Spaima de nefîntă, de absență, constituie obsesia fundamentală a poeziei lui M. Ivănescu, gata să izbucnească dincolo de ironie, de „suspicinea față de literatură” peste „cenzura livrescă”, minînd subteran echilibrul savant al oricărui „ceremonial al afectelor”. Formule citate (decupate din mai multe comentarii critice dedicate în timp lui Mircea Ivănescu) conțin, desigur, mari adevăruri dar se referă aproape în exclusivitate doar la elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului, pentru a-l releva rețeaua tematică. De altfel, efortul de a descoperi particularul iară nu esențialul, operațiune, de referență necesară dar nu suficientă, în vederea adevărului este acționată de două elemente importante ce acționează din exterior asupra discursului poetic și care pot da seamă numai de notele particularizante superficiale, fără să pătrundă în profunzimile textului

radu cârnece



O, ce frumos cântă cer
peste taina albastră
și ce bun temerice
cornea sihastră!

Niciodată, năicum
n-o să moară tăceres,
iată-ne, iarăși tăcum:
sângele tace ca miera,

Căci e-n sufletul meu
sufletul tău, femeie
precum în rana de zeu
s'ulce pleoapa de zee...

Dincolo de tine

Dincolo de tine, dincolo de mine,
dincolo de foame, dincolo de dor,
meru spre acele lumine
pe drumul de jertă, înălțator.

Dincolo de bine, dincolo de durere,
dincolo de sânge, dincolo de dor,
spe aeriana avere,
spre nepieritor.

Dincolo de puțin, dincolo de mult,
dincolo de carne, dincolo de dor,
din tine, din mine m-am zmut
de gând mator.

Dincolo de patemi, ca o pasăre
de duh, dincolo de dor
mai mărunț decât bobul de mazăre,
stăpânind cerurile, înfinit călător...

Din adorație

Apropierea dinspre lume
când sufletul mi-ți se înclină:
te-arestă și ești a ta anume
ca o iconă bizantină,

Și ești de doruri transparentă,
iar carnea ta un abur, parcă:
e ochiul meu ce te inventă,
ori timpul care te încearcă?

El vrea în ziduri să te pună,
el vrea din tine să mă scoată,
el vrea, de car, să-ți dea cunună,
el nemurirea și-o vrea toată!

Ci ve de chin imi în făptura,
sunt ca un munte: neclintire,
iar cântul imi sfințește gura
precum o slovă din psaltire,

O veșnicie sunt în clipa
în umăr imi zvâcnește-aripe,
iar ochiul-umed și se miră:

Rămăi, rămăi meru femeie,
te-arestă în aurita usă:
cum dragostea te face zee
când restul nu-i decât cenușă...

Întoarcerea

Suflete, iată-mă iar
pe aceste dealuri de sare:
e un dor fucior,
calmă destrăbălare.

Scorburi și pietre și cruci,
o coroană de foc peste tample,
dans de inuri și rugi,
dans de bocete simple.

Sus, în tării, lângă cer,
spre fără-de-timp o spărtură:
acole un temerice
cu un locat pe gură.

O, ce frumos pe pământ,
pe-aceste dealuri de sare!
dedesubt un tainic frământ,
deasupra oameni și fiare.

Deasupra sunt cânturi și nunți,
deasupra cetăți de iubire,
poți oricând, aici, să pronunți:
iubiți-vă, mireasă și mire,

Iubiți-vă în valea cu flori
și fructe, dați lumii semințe:
eu sunt mogul cunosător
al acestei credințe...

Dulce,
pleoapa de zee

Bântuile în sufletul meu
sufletul tău, femeie
precum în rana de zeu
dulce pleoapa de zee,

Reînsemnându-mi pe scut
ora de piatră țărzie —
și ce suav început:
zarea de veșnicie!

Pasărea-profet

De unde vii, unde alergi
neîntrecu, cu ton de profet
și nopții, cu aripi, stele-și ștergi
fără regret!

Ce astru de cintece
cu nevăzute izvoare
te-a slobozit din pintece
la clipa în care se moare?

Vai, viersul tău e al fecului veșnic,
el numai în taină se vede
pasăre, arzi ca lumina în steșnic,
ochiul după tine se pierde,

Uluș sufletul meu așteaptă,
sângele se imbracă în teamă,
ascunsă, raza ta dreaptă,
mă cheamă!

Iată, îți pătrund ochiul cu întunerice,
inima și-o încălesc în durere,
de cele lămușii mă desferic,
îți dau moartea pe învieră,

Iată, în ceruri se face lumină
de la lacrima izbăvitoare,
iată-te, necătită regină,
tronind ca mireasma în floare!

Pasăre bună,
pasăre nebună,
pentru mine cerul nu-i peșteră
ci, ca o vale de stele, răsună
la cântarea cea meșteră...



Lucia Dem. Bălăcescu: „Visul”

Oh, să fii liber

Oh, să fii liber, liber meru,
de neoprit, asemenea vântului,
să poți gândi ca marele zeu:
soarta pământului.

Ca pasărea în cerul de slavă,
să poți face dragoste în zbor,
privirea să-ți ardă bolnavă
de marele dor.

Da, să fii liber ca într-un vin,
lung paradis,
iubirea să-ți fie marele chin
clipei deschis...

Oh, să fii liber, liber aci,
să poți să mor,
să intru în acel meru o nu fi
netrecător...

Din volumul „Temelele lui Orfeu”, în curs de apariție la Editura „Cartea Românească”

Titu Colan se hotărâse: ori ajunge stăpînul tîrgului, ori își ia lumea în cap. Sta de trei zile într-o luntre veche cu ochii aștinți spre grădina Ologului. În traista prinsă de cureaua pantalonilor luase cîteva bucăți de carne crudă pește care presărase otrăvă de sobolani, iar în buzunar ascunsese o piatră care răuiea cîte puțin, ori de cîte ori îl răzbea foamea. Cînd vor sări la el cîniș Ologului — plănuse — le va arunca bucățile de carne, la care se vor repezi precis, și-l vor lăsa să se apropie în voie de căruțul bătrînului. La început nu văzu pe nimeni în afară de servitorii prinși cu treburile și domnul Oprică traversase grădina nepăsător, însoțit și acum de bastonul plin de coșoacei de aur. Cu el se temea să vorbească, toată speranța o avea la Olog, Roșca bătrînul s-ar fi putut arăta mai înțelețitor. Pe la prînz, cînd înghețase de tot și nu mai era sigur dacă alurează sau nu, îl văzu pe Olog, împins de la spate de Mîrușu lui Perisoreanu, în căruciorul lui cu trei roți.

Trase luntrea la mal și așteptă. Bătrînul rămase singur, poate chiar adormise cu fața la soarele palid. Titu Colan își controlă traista și se furisă în grădină.

— Bună ziua, zise încet, apoi, după ce văzu ochii speriați ai Ologului mai salută o dată: Să trăie!

Bătrînul mormăi ceva printre dinți, încercînd să întoarcă fotoliul cu roțile spre Palat.

— Nu e nimeni, zise Colan, citîndu-i gîndul, cîinii sînt legați. Nu va face nici-un rău...

— Ce vrei? întrebă Roșca speriat.

— Domnul Roșca, îl imploră înăuntru, simțînd că-l tresc mîdușul, făceți-mi un bine! Să mă bată Dumnezeu dacă vă fac ceva. Am nevoie de bani!

Nu terminase bine de vorbit și se aplecase în genunchi la picioarele Ologului, sărîndu-i ghețele imblăntite.

— Am nevoie de bani, ai fost și dumbeata tînă...

— Al cui ești? întrebă Ologul liniștit.

— Am nevoie de bani! răspuse Titu Colan — împrumut! Nu sînt bog, da-mi două mii de franci, roagă-l pe domnul Oprică să-mi dea. Taie-mi o mină, pun capul amanet, altfel nu pot trăi...

— Oprește! strigă domnul Roșca încet, mai mult să-l sperie pe necunoscut, știa că nu poate fi auzit.

— Asa nu merge, zise Titu Colan, ridicîndu-se în picioare și venînd în spatele căruciorului pe care-l împinse spre lac.

— Nu mă lua cu răul, promise că-mi dai! Dacă nu-ți găsec mine lîngă bală, te la mama dracului, te iau! Vouă vă e ușor, aveți bani! Trăiți cum vreți!

Bătrînul mai încercă o dată să strige. Era în zadar — ajunsese, împins de la spate, în capul scăriilor care coborau pînă la lac. Încă un pas și gata! Dacă nebunul i-ar fi dat drumul, nu se mai oprea pînă în fundul bălții.

— Cîi vrei? întrebă al vînzînd ochii bulbucați ai hotului.

— Două mii!... Aici să-i pui, arăta Colan un pietroi acoperit de iarbă. Privirea-i deveni aspră.

— Acum te las, să vie să te la de aici, să vadă că nu e glumă, eu nu mă sperii!

Tînărul disărîu în desii; trecu luntrea pe celălalt mal și ieși pe pod, de unde urmări lumea care intra în prăvălie. Nu apărî nici un necunoscut, însemna că nu anunțaseră poliția.

Seara, după ce se întinsecă, scoase pînă din sin și începu să muște din ea. Se duse din nou la luntre. Cu ochii prinși la piatra pe care o arăse bătrînului înghețat de tot, făcîndu-se zădărnice, zădărnice, ieși la mal și se îndreptă abătut spre casă. „Vedem noi, se adresă el în gînd Ologului, să dea dracul să nu-mi iasă nici planul celălalt, că vorbim noi atunci!”

Aruncă traista în apă și o luă prin spatele grădînii spre casă. Ai lui nu se aculară încă. Intră încet în camera bunicii și cînd ieși afară, porni spre casa lui Ștefan Miu.

— Ștefane, zise el, de îndată ce-l văzu pe sofer în prispă, du-mă pînă la Afumați, plătesc bine!

— Nu pot, se scuză soferul, tu nu știi că mașina s'ia domnu Cioc?

— Hai mă, că plătesc bine. Uite leca.

Scoase din buzunar două sute de lei:

— M-am certat cu tata și m-a despăgubit! Nu-mi mai lasă nimic, da tot lui soră-mea! Am bani... Împingem mașina afară și-o pornești după ce trecem de colț. M-am interesat, Florescu nu e acasă.

— Bine, zise Ștefan, da banii, că pe urmă te răzîndești, zici că e prea mult. Eu nu știu drum cu atît băneț, nu sînt ca tine într-o ureche. Cui ai dat lovitura? Lui Tice?

— Nu, răspuse Colan, sînt al mei.

— Eu nu știu nimic, să fie clar! Spun că m-am amestecat.

La Afumați, Titu Colan coborî la fața bisericii și-l lăsa vorbă soferului să-l aștepte zece minute. Dacă nu apare, să plece singur înapoi, el are alte treburi.

Cu popa Turcu se înțelese pe loc: îi lăsa o saibă de aur amanet pentru un împrumut de 5000 de lei; dacă nu da banii înapoi, pînă a treia zi de Paști, nu are nici o pretenție. Ceru bani mîrșă și cînd se duse la sofer, plătesc de mult. Se uită la ceasul din turla bisericii. Era devreme, tîrgul de la Afumați era în toi. După ce cumpără curcanii găști în piață, și încă vreo douăzeci, aduși în grabă de fărâncile pășărilor și porni spre șosea, chemînd cîrdul cu bocetele de porumb. Apoi, din buzunarele mari, umflate, care-l făceau să înainteze anevoie.



petre anghel

care-i cusu într-o batistă la turul pantalonilor — și se botări să meargă pînă la capăt: mai repetă afacerea o dată, cu curcanii cumpărați mai de aproape, de la Roșiori! E o ocazie bună, își făcu el socoteala. Paștele a căzut devreme, iar na a fost grea și n-au prea ieșit miei, boierii trebuie să aibă și ei o bucată de carne pe masă, nu-l interesează că sînt de la Roșiori sau aduși de la Afumați, plătesc cît ceri, banii nu tîin de foame.

De cîrdul al doilea scapă mai greu, ajunsese tîrziu, în simbata Paștilor nu mai erau afilia mușterii interesează, se descurcase fiecare cum putuse; ultimele cîinci-sase păsări le vindu cu grămada unui chilpirgiu din piața Matache. Titu Colan se duse în Gara de Nord, mai făcu o dată socoteala la bani — era bine, chiar mai bine decît se sperase — și se urcă într-un personal pentru Văleni, Cobori la Afumați.

Fărăte, zise, scoțînd banii și numărîndu-i încet, ai aici 5000 și dobindă. Dacă-i vrei, ia-ți! Vezi că sînt om serios! Dă-mi salba înapoi, să nu fi băgat baba de seamă că am furat-o: îți dau o chitanță, mai lasă-mi banii pînă la toamnă!

— Asa e altul prețul, taică.

Plătesc, plătesc dobinda pe loc! Mai am nevoie de cele 5000 ale dumitale. Vreau să arezde moara lui Segăreanu. O să ciștig bine și mai facem afaceri.

Cînd intră în Văleni, pe la scăpătutul soarelui, într-o căruță trasă de boi, pe care o ajunsesse pe drum, Colan coborî la o fîntînă și se spîlă pînă la briu în ișneab. Frigul, încă ascuțit, îl pătrunse pînă la oase, dar tînrul se purta ca și cînd ar fi fost în mijlocul verii. Coborî ciutura în fîntînă și bău cu poftă cîteva înghețături. „A dat foamea în sate — se gîndi, amîntîndu-și că n-a mincat de două zile nimic — vine ea și vremea mincatului!”

— Colane, se auzi strigat de un flăcău, coleg cu el la școala elementară, — îl zicea și acum ca la catalog, nu Titu, ca ceilalți băieți — te caută poliția, pe unde umbli?

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Talca asta al meu, continuă, s-a prostît de tot, a dat în mîntea copiilor! Nu i-am spus eu că mă duc la tîrg la Afumați, să cumpăr doi cai verzi pe pereți?

— Celălalt dădu din cap, îl știa el bine și pe Colan și pe ta-său — nu prea te puteai înțelege cu ei, se depărță lăsîndu-l în pace.

După ce înaintă cîteva pași, Titu Colan se opri și strigă tare la celălalt, zîcîndu-și și el în bătăte de joc, tot ca la școala: Voicule!

— Voicule! Ai văzut tu că m-au căutat în bălta?

— Da, răspuse celălalt.

— Și n-au găsit ciubotele lui domnișoara Lulu e Sau altceva, vreo cămașă, chiloții? De ce n-ai căutat și tu?

— Taci mă! Tot nebun al rămas, răspuse celălalt îndepărtîndu-se acum definitiv, spre bucuria lui Titu Colan: dacă s-ar fi aflat ceva despre întîlnirea lui cu Ologu, i-ar fi zis Voicu, nu se lăsa batjocorit fără să-l amenințe cu ce-o să se întimplă.

Drumul care intră în Văleni, venînd dinspre Craiova, ocolește, înainte de a ajunge în tîrg, o ripă plină de o bălta stătută și primăvara și toamna. În fața se înalță o moară părăsită, cu zidurile în cărămida albă de plai; Ghiu Mănușu, prins cu treburile la Fabrica de țigla, mîștonită tot de bătrînul Iordache, nu s-a îngrijit nici să-i repare acoperișul, nici să-i schimbe valturile ruginite. De ce se hotărîse Ghiu să vîndă moara lui Roncea nu știa nimeni și poate nici învîntătorii nu avusesse un gînd limpede cînd se întovărășise, imediat după război, cu Marin Gheorghisan și cu părințele Segăreanu pentru o afacere la care nu se pricepea nici el, nici ceilalți doi. Primul care se lămurise că intrase într-o treabă fără nici o izbîndă fusese părințele Segăreanu, care abia făcea față celor o sută de pozoane de pămînt, arendate, mai mult de jumătate, vîlenilor de la marginea tîrgului și dacă ar fi fost după el, ar fi vîndut-o de mult pe un preț de



Lucia Dem. Bălăcescu: „Portul Hirsova”

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

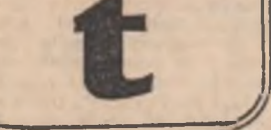
— Ce-am făcut, de mă caută? întrebă el speriat.

— Te-a dat ta-tău dispărut, cică te-al înecat, și-au găsit traista în Balașan.

— Prost, răspuse el rîzînd, vesel că nu e căutat pentru altceva, de s-ar fi aflat ceva, știa tot satul, nu umbia poliția cu ocolșuri.

nimic, așa cum o și luaseră. Ce mai rămăsese în moară, după atîtia ani, nu știa nici unul dintre ei, își aminteau că sînt prietari doar cînd se întîlneau la circumia lui Blagoți, în jurul unei țuici, totdeauna larna, cînd venea și scadența impozitelor. Se părea că și vîlenii uitaseră de moară, nu-l întrebau niciodată cînd au de gînd s-o pornească, parcă nici n-o considerau a lor, îi spuneau tot moara Turcului, așa cum îi ziceau și pe vremea lui Iordache

teatru



A murit Tarelkin!

Un spectacol remarcabil din toate punctele de vedere a prezentat Teatrul de Slat Tîrgu Mureș în cadrul Colecției regiilor din teatrele dramatice din țară (la Birlad) cu piesa, farsă în trei acte, **A murit Tarelkin** de Ion Luca Caragiale. Autorul spectacolului, este fără îndoială unul din cei mai importanți realizatori ai noștri în momentul de față, comparabil cu Liviu Ciulei prin maturitatea artistică și spirit de finețe. Reprezentația sa se bazează pe lectura în profunzime a unui text clasic (nu prea celebru), o lectură teatrală cultivată, ce îi dictează fără greș mijloacele de expresie. Situația imaginată este tipică pentru literatura rusă din sec. XIX — un funcționar umil, Tarelkin, ca să se răzbuie pe șefii lui, pune la cale propria dispariție. Impostorul e însă descoperit și chinat amar de poliție, întîmplarea sfîrșindu-se rău pentru el. Simpla, lucrarea lui Suhovo-Kobilin nu este mai puțin eminentă datorită analizei sociale pe care o izbuteste. Cît despre Gheorghe Harag a știut să descifreze contemporan și să înfățișeze superior pe scenă două aspecte esențiale și corelate ale aceluiași lumii. Mai întîi, tabloul „subteran” — birlogul sordid al lui Tarelkin, iluminat cu lumini ar de se și puțină a pește (bizara tentativă pe care o face eroul pare emanată efectivă, în gîndurile sale, a mediului pestilențial unde își duce zilele) iar în al doilea rînd, mecanismul represiv căruia îi cade victimă individul exasperat. Asupra acestui din urmă aspect, mai ales, se insistă în spectacol, făcîndu-l se analiza spectrală. Pitorescul ciomăgaș, Raspluv și ciraci lui sînt

supervizați de comisarul șef. Inchipuit ca un asasin stereotip și rece, pe deasupra totuși plînd masca albă, impersonală a tehnicianului care minuste serietate cu fișe. În sfîrșit, silueta uriașă și barba compactă a generalului Varravin, omniprezent, personifică dominația de clasă. Într-un final an-tologic, pinza decorului se prăbușeste peste întreaga viermulă de nevoiași, escrocii, poștași și profitorii. Toată această lume continuă să se miște cu „capul în sac”, ca o singură ființă absurdă, un miriapod infircoșător. Dincolo de viziunea personală pe care o impune (pe de-a-neregulă coerentă și motivată organic) Gheorghe Harag se dovedește a fi un maestru al lucrului cu actorii (ce-l drept, aproape toți foarte buni). Deserind în registru expresionist profilul și ghearele de pasăre ale omului famelic, sugerînd gîndurile semidemente care-i doșpesc în creier. Aurel Ștefănescu în Tarelkin se recomandă din categoria rarilor artiști — colaboratori ideali ai intențiilor regiilor. Admirabil, de asemenea, Mihai Gîngușescu în Varravin, un Gulliver fără scrupule într-o lume de pîmîi. Strălucită, complexă, isterică și — în unele momente — obstinate, interpretarea lui Ion Fiscuteanu în rolul lui Raspluv. Dimpotrivă, calculată, metalică, pregnantă, evoluția lui Cornel Popescu — un comisar șef de precece concepție fascistă. Însă în întreaga ei componență distribuția merită menționată și felicitată. Colaborarea scenografului Dan Jitianu adăogă încă un merit acestei izbutite realizări.

Marius Robescu

film



Actualitatea — din perspectiva faptelor

Dragomir Horomnea s-a apropiat de literatură cu o experiență de ziarist care e utilă atunci cînd i se adaugă și talentul. Pătrunsut de adevărul că pe ecran au apărut în sfîrșit vecinii și conștinenții noștri: după chip și după glas s-ar zice că ei sînt în carne și oase, atunci cînd încep să înțelegem că l-preocupă pe toți acești oameni, cînd li vedem luptîndu-se în jurul unei probleme care a și fost rezolvată prin hotărîri oficiale în ceea ce privește agricultura, nu putem să nu ne întrebăm de ce a făcut televiziunea filmul acesta. O lume reconstituită cu vervă, vine și tonică în amănuntele sale, devine deodată convențională, schematică, în conflictul care i se atribuie. Rezolvarea dilemei — îmbunătățiri funciare sau creșterea animalelor? — face ca și problemele personale să se aranjeze, ca prin minune. Iată așadar un film care ne invită să nu ne facem griji: concepțiile avansate înving leșii și ele vor fi susținute pînă în pinzele albe, pînă cînd alte concepții avansate au să apară...

Într-un final fericit sînt, pentru spectator, doar un bun prilej de amuzament. Pătrunsut de adevărul că pe ecran au apărut în sfîrșit vecinii și conștinenții noștri: după chip și după glas s-ar zice că ei sînt în carne și oase, atunci cînd încep să înțelegem că l-preocupă pe toți acești oameni, cînd li vedem luptîndu-se în jurul unei probleme care a și fost rezolvată prin hotărîri oficiale în ceea ce privește agricultura, nu putem să nu ne întrebăm de ce a făcut televiziunea filmul acesta. O lume reconstituită cu vervă, vine și tonică în amănuntele sale, devine deodată convențională, schematică, în conflictul care i se atribuie. Rezolvarea dilemei — îmbunătățiri funciare sau creșterea animalelor? — face ca și problemele personale să se aranjeze, ca prin minune. Iată așadar un film care ne invită să nu ne facem griji: concepțiile avansate înving leșii și ele vor fi susținute pînă în pinzele albe, pînă cînd alte concepții avansate au să apară...

Nicolae Mateescu

Mănușu. Gheorghisan, cu care Roncea făcuse armata la grăniceri, înainte de război, și care sta acum mai mult în Bistret, unde era notar, propusese odată să vindă moara vreunii negustor, explicând că pentru circumscripție ar fi un vad bun, s-ar opri cărușii în drum spre tirgul Vălenilor; cei doi fuseseră de acord, dar clientul nu se ivise, iar ei uitaseră pentru încă un an de grijă rișanței, cum o botezase părințele supărător.

Cind Titu Colan îi spuse lui Aurel Roncea că ar vrea să cumpere Moara turcului, învârtitorul, desi nu-și pusese mare speranță în oferta tinărului, se grăbi să ducă neapărat vestea și părintelui Segărceanu. Părintele întrebă fără să mai aștepte vreo explicație dacă, fierarul are bani sau vrea risnita numai așa, de pomana și să-și mearse cărbunii. Hoșărită amândoi să pună problema deschis notarului; el, unul, oricum renunță, s-a săturat să scoată fruncul din pungă fără să sperie vreun ciștigăcin la Paștele Calilor. Spre mirarea lor, Gheorghisan îi sfătui să n-o vîndă, el nici nu credea că al lui Colan are bani, oricît ar cobori ei prețul și mai bine s-o arîndeză, între timp se lămurise că de folos e fierarul și se și interesează de ce ceară pe ea, cine știe? Dacă nenorocita vorbea mai mult decît bănușie ei? Trimiseră vorbă fierarului să vină la circumscripția lui Blăgoș și de îndată ce-l văzu, Titu Colan scoase banii pe mnașă: tocmăală țigănească — zise el — plăta biererească, da' cit se va întoarce Colan s-o repede și dacă va lesa ceva din asta, cu altă mai bine, prînzul se învîrtă, el, proprietarii, sint oameni serioși, cind se vor hotărî s-o vîndă, pe el îl întrebă întâi.

Vestea că Titu Colan arîndase moara Turcului fu aflată în aceeași zi, fiindcă domnul Roncea, după ce se despărțise de popă și de notar, făcuse un popas pe la terasa Paștelui, dormi să povestescă nițel ce afacere încheiasese, cit mai ales, ce bănet are fierarul după urma curcanilor vînduți la București. În preajma paștelor. Că Titu e morar s-ar fi aflat însă oricum. În zilele următoare, fierarul angajă două căruțe cu cai, care făceau de patru-cind ori pe zi, drumul de la moară pînă acasă, trecînd pe la Balasaniu, în căruța cu fel de fel de lucruri, cite mai apucase, Titu de la bătrîn, în urma curcilor; moșul aflat de furul sălbei și, convins că fu-său a luat-o razna, era sigur că tinărul nu va cîștiga de pe urma morii. În mai puțin de o săptămînă, Titu Colan făcuse curat prin curțile vălenilor, luase zgură de la Tice, fierarul la care învășase meseria, numai gîș de la timpăria lui Savu și bălegar de unde gîșise, și începuse să astupe troapa din fața morii; vreo douăzeci de țigani meșteruau de zor, cind acoperișul, cind zidurile, frecau cu grijă fiecare cărămidă și spoiau peretii cu pămînt. Spre ciuda bătrînului, Titu o convinsese și pe soră-sa să vină cu el și să-l ajute, promîțîndu-i că renunță la cele trei pogoașe moștenire, numai să stea o lună-două cu el și să gătească, lui și oamenilor angajați la moară.

Moara mergea însă în bună regulă. Titu devenise și cantaragiu și mecanic, în afara unui șofer, scăpat de curînd din pușcări, și de soră-sa, fierarul nu mai gîșise cu cale să ceară ajutor de la nimeni. Leșea în mijlocul drumului, de îndată ce vedea pe cineva apropiindu-se și făcea semn unde să fie trasă căruța; ajuta la descărcatul sacilor și apoi îndemna noul venit să delege boii peste drum, acolo unde, în locul bălții, făcuse umplutură și bătorise pămîntul: treabă fără rost. — spu-neau vălenii — măcinatul dura numai o jumătate de oră, era luma puțină și abia de putea merge în plin o jumătate de zi, dar Colan vrea să se arate stăpîn, da o mină de ajutor clientului, dar pretindea și el cit de cit ordine, să tragă fiecare boii sau caii unde pregătise el, nu să-i umple moara cu coceni sau cu bălegar de vite, că nu degeaba a muncit el ca un rob.

Cind făina înceea să mai curgă pe coș, Titu Colan lega sacii cu săfoș de căpșă, cumpăra special de la domnul Rosca, și-i așeza din nou pe cîntar, invitînd proprietarul să se uite cu atenție și să socotească; i-au venit unsprezece chile la baniță de grîu, și spunea el dacă mai dă vreun morar alt! Așa era, recunoștea țărani, nu i-a furat, și nici nu le-a băgat țărișe de făină, ce este drept e!

— Nene — interveni într-una din zile sora lui Titu — tu ajungi în sapă de lemn! Din ce-o să trăiești, dacă nu-ți oprești nici partea ta?

— Taci, fată, îi explică tinărul, nu fi proastă! Acum sint toți cu ochii pe mine, cum vrei să iau? Lasă-i să se ducă și să spună prin sat ce văd, să capăt clienți. Pe urmă, mă descurc eu... Dacă n-or să ajungă Stenier și Sau cu morile închise, de-o să crezi că treci pe lângă biserică, să nu-mi zici mie pe nume! Ai și tu răbdare un an, și te îmbrac ca pe-o cocoană; nu te grăbi, ajută-mă și tu! Să nu te prind că bagi mina în făina oamenilor! Sint eu într-o ureche, dar ceva tot știu; dacă vrei să îți cu două mîni, trebuie să dai cu una și la urmă, cind socotești, abia faci făină bănelului.

(fragment din romanul în curs de apariție la Editura „Cartea Românească”).



corneliu brahaș

Poem stinjenit de mica lui singurătate

venii între gîndurile mele între bălțile inimii mele venii venii între stînjirile mele stăpînite de un ochi simplu nu vî sperie curajul de-o mi crede mîna drapt a dezordinii atunci cînd nu e lîngă trupul de-o mi crede singura drapt dezordine atunci cînd se depărtează mai mult decît trebuie

de inimă nu vî sperie toate acestea doar voi ști că aste minunate dezordini există pentru că undeva se termină într-o ordine subtilă

venii între plînsurile mele conturate de o inimă simplă și voi recunoaște punctul magnetic cu care începe România. Nu vî sperie straturilor nu vî sperie apropierea semnelor doar de pînă fructice de cernăsimoni nu vî neliniștesc spimoa lor de zăcămintă ouliferă

sau de uroniu a, nu vî sperie toate aceste dezordini doar voi ști că în lumina se vor desfășura ca ordine subtilă ca ordine subtilă

de el însuși în fața noastră și-a luminii dacă în mama curge timp netrînit dacă totă singura te se uită încruntat la toate

Amintiri din copilărie

1. Primăvara primăvară? e primăvară! e se minună copilul punind deoparte gîndurile ce se simplificau prin excluderea, naturală a feți-frumosiilor cosintenelor

balaurilor primăvară? e primăvară! e se minună copilul (pentru prima dată timpul dădea semne de neliniște)

intrînd între gîndurile celor din jur... dacă lumina, jocul acesta al spoliului cu soarele, încălzește oasele bunicului așezate ghem chiar de el însuși în fața noastră și-a luminii

neincrezător în toate dacă totă la toamnă-vi ride creștetul meu simtîndu-i mîngîierea-i oboșită atunci e primăvară... 2. Intrînd în cîmpul în muncile de primăvară cîmp devorînd cîmpul fără corecții de orienturi doar apropierea de atfel de palme cu fiecare an cu fiecare gînd atfel de palme îl zăpăcește o clipă pînă cînd pînă cînd semintele sint reazerate în gîndirea lui spre a fi regîndite ca orice idee simplă spre a fi regîndite, semintele care-i fac intrarea în somn diferit de somnul anterior

ling-o așteptare mai încapa o așteptare își zice cîmpul devorînd, datorită ochilor mei, cîmpul și-apoi lasă ca alții să dea semne de neliniște

știe că alții dau semne de neliniște și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

Apoi, vom scutura de prof zimbelele, vom aranja amintirile, și-apoi lasă ca alții să dea semne de neliniște

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

și se lasă oșă remorcat de vînt (imens imperiu de trecere al calendarului. Sămîntate imprumutată din vase liberiene în acțiune. Ca zborul sigur al neînșorilor. Ca inimile uitate liniștii)

Bombele

Într-o expoziție am avut ocazia să vadă expuse gîndurile morții, intrupate în forme clasice de calibre diferite și în forme noi, curioase, neliniștitoare, nespus de atractive la prima vedere. Un amestec de artă și „stînjind” concurență la organizarea expoziției în așa fel, încît de la intrare erai obligat să intri în spirala urcînd istorice de la praful de pușcă pînă la unul din zecile de etaje unde, măreț ca moartea, trona bomba cu neutroni. În dreptul fiecărei forme artistice (era o expoziție colectivă) gîșiseră de coerență cu numele și explicațiile ar fi îndepărtabile, astfel ca una din primele lucrări expuse se chema bomba spriețoare și era legată de similitudinea lui Hamibal; sub altă lucrare era scrisă bomba simpatcă pentru că nu putea să distrugă mai mult de o casă cu tot ce era în ea și pe lîngă ea; în dreptul bombei curate, înfățișată fotografic, în secțiune transversală și longitudinală, era o aglomerație de nedescris, întempestivă și răspunzătoare ajunseseră la o behe-motă necică cu nebunia pînă cînd unul dintre vizitatori a propus să se îndrepte cu toții spre casa artistului care să explice în ce fel ar fi curat acea bombă. Lumea care intra mereu nu șermea celor care arăseră spirala să mai coboare astfel că ne-am pomisit la etajul bombelor cu neutroni care are o imensă terasă curățată cu restaurant și separare suspecție și, plini de onoare împotriva organizatorilor și mai ales im-

poziția artiștilor care înfățișaseră aceste bombe, am pornit să ne drogăm cu alcoolari într-un ritm atît de susținut încît în mai puțin de o oră eram pei pe cele mai fantastice fapte. Cum am spus, terasa era imensă, blocul era în formă de tură, cel mai înalt din orașul acela și, cum lumea se adunase în restaurant pînă la refuz, terasul a început să se lezeze atît de tare încît se vedea clar că dintr-o clipă în alta se va culca la pămînt. Cînd nu mai achem nici o speranță să ies din acea înghetată am dat de o ușă, am urcat cîșera trepte și m-am trezit la vîntul etaj sau mai bine zis pe terasa terasului care în mijloc avea un stîlp rotund care se pierdea la nori cu citerea sisteme de antene. În cele patru puncte cardinale ale stîlpului scria cu litere de mîșă bomba naivă. Aerial tare vîntul redid puterile deoarece, împotriva oricîrei rezistențe, am reușit să cobor pînă pe cei ce urcau. Cîr așezas jos, din cauza rîndurilor compacte, a fost imposibil să mă îndepărtez de tara.

A doua zi, cînd m-am trezit pînă de praful și murare, terasul cărnea iar pe vecedul fundament cîșera aceeași în uniformă și cu stăruie verificarea fiecare centimetru pînă la jurul foșului tara era de oameșă strigăta loama și cereau ca artiștii (care înfățișaseră bombele) să-și primească pedepșă, dar despre adeverință pînă și bombelor în spăzarea amuză.

Gheorghe Pituș



mircea micu

Ispitirea lui Nifon

„Amintirea e copilul uitării”

Nifon cunoaște cîntecul păsărilor, le cheamă pe glasul lor, știe unde tremură clopotelul de munte, (alcătuirea aeriană, lacrimă violetă) — bate toaca închipuind uverturi, strînută, se scarpină sub sutana de călugăr și recită proverbe uitate: „Amintirea e un copil al uitării”...

N-are somn... Memoria lui e o clopotniță veche...

Se roagă nimănui. Sau poate numai brașilor, sau poate privighetorii cu care se întâlnește dimineața cînd lunecă roua din cer. Ei doi sint stăpînii pădurii și-ei clopotului donat de un credincios mort în război. Nifon știe cînd se coace chimionul, orde tîmăie și-o aspiră-nelung, mulge vaca și-o injură plugăreț, se îmbăiază în copcia de coștor cu șampou Miraj, pentru bruni, să-i miroase barba și mina pe care i-o sîrăuț ciobanii, rătăcitorii munților, crezînd în el și-n cîinii de stînă. Mina l-o sîrăuț, curvioș, cea cu care cosește și bate toaca și mulge vaca și, uneori, (păcătosul!), pune gura la țîța prelungă-obrînd...

Vine slujba de seară, vecernia zilnică, cade amurgul pieșii. Soarele ca un fazon speriat se ascunde în turla schitului... Nifon bate toaca, apoi clopotele și se roagă cînd din cărțile fără litere ca și cum nu le-ar ști pe de rost...

E fericit ca un vultur... Anul trecut o turcă l-o plăcut și privindu-l i cerea cu ochii să păcătuiască. Blondă era, trupul ei încalpa de la temelii se răsucea ca turla schitului, rotund și tare și vin și miroase ca dracu știe ce, amețitor și periculos. Dimineața venea aproape goală să-și răcoască dogoarea trupului tinăr intrînzind nepermis la jghiabul cu lacrimi de ingeri...

Nifon leșea, o vedea și-n schit fugea și se crucea și începea de slujea.

— „Doamne, apăra ochiul meu și strunește trupul meu și plouă și fă să fie frig.” Se închina icomelor lacrimînd, singur în biserică rece ca o criptă. Se cîștina aerul mișcînd candelă, o luminare se stingea plîngînd, un parfum cunoscut concura tîmăia. Nu întorcea capul Nifon. Cineva în spatele lui ca un sicriu aștepta. Nifon își aduse aminte de moarte și întoarse capul plîngînd... Aproape de toamnă era. Vara fugise... O vulpe vicleană, caldă ca o flăcă rădă trecu prin inima lui... Vulpea, roșcata, amăgitoare îl duce pe urmele ei. Amurgul cădea ca un steag singherînd. Undeva, o ferigă tremura spasmodic în adîncul pădurii, fără pic de boare... Doamne, iartă-l pe Nifon și privește în altă parte a lumii...

Sinoia, 15 august 1978

anamaria pop

Ninsori

Astăzi, va ninge peste pîdurea mea; ieri, a nins peste pîdurea ta. Inecat în albe ne vom iubi la o de taină cînd cu mîros de răpoadă și cetină de brod. Imi vei spune, că peste pîdurea ta a nins alaltăieri, peste pîdurea mea a nins ieri... cuvintele vor fi caise de iulie și ne vom încălzi la umbra din geamuri.

Sculptură

...priviri grozave aveau lupii care au venit în vizită, au venit fără să bata la ușă, nici ghearele nu le-au rămas egătate de sonerie;

Comod în totolii hipnotizînd mă ardeau privirile și am uitat să-i servesc cu portocale negre și havane veritabile, obiecte de artă bizară.

Incrementată am rămas, ca o statuie neterminată, operă a unui sculptor paralizat.

Poeme de nesomn

I. Deci, să spunem lucrurilor pe nume: miine e duminică și vom face ordine în suflet; în dreapta vom pune bărbății de sărbătoare, în stînga, zilele cu ploaie; în mijloc rămîne doar floarea de cireș rotită în zori și frînghia zmeului rîtăcîit, undeva, printre nori... Apoi, vom scutura de prof zimbelele, vom aranja amintirile, și-apoi lasă ca alții să dea semne de neliniște

muzică

m

Trei artiști maghiari

Un disc de sedef, un recital delectabil

radio

r

Panoramic

O scurtă privire prin emisiunile săptămîni trecute spre a acoperi un spațiu radiofonic mai mare.

● Cea de-a doua întâlnire a poetilor-țărani de la Arad a fost prezentată (înscrerente, comentarii și interviuri) în revista radiofonică de etnografie și folclor „Miorița”. Emilia Iercoșan, Ilie Dobre, Elena Vodă ș.a. au vorbit despre poezia lor. „Poezia este o floare a minții”. „Din vorba cu bătrînii, din viața oamenilor, din obiceiuri imi afiu eu inspirația”, spuneu ei și o spuneau atît de frumos, cu atîta înțelegere, cu atîta claritate cum numai creatorii adevărați o pot face. Montajul literar-muzical pe versurile Emiliei Iercoșan, prezentat de Casa de cultură din Sobes, ne-a oferit o probă a autenticității spiritului creator popular în contra tuturor pseudo-montajelor folclorice răspîndite de unele centre de creație. Intilnirea de la Arad trebuie înțeleasă și ca un veritabil act de apărare a creațiilor adevărate populare împotriva săltărețelor, falselor poezioare, montaje produse în „laborator” de „specialiști”.

● Două evenimente radiofonice: prezentarea, la „Fonoteca de aur”, a lui Mircea Radu Paraschivescu și a unui concert Vivaldi (luni seara). Arbele atît de tulburătoare încît nu pot fi comentate ci trebuie ascultate.

● George Mihăiță — o prezentă inedită lîngă Coca Andronescu la „De

toate... pentru toți”. El — același nehotărît și timid, gata să aprobe și să dea dreptate, ea — aceeași cicălitoare veselă. Menajul a mers și fără Mișu Fotino. Dacă n-or să ajungă Stenier și Sau cu morile închise, de-o să crezi că treci pe lângă biserică, să nu-mi zici mie pe nume! Ai și tu răbdare un an, și te îmbrac ca pe-o cocoană; nu te grăbi, ajută-mă și tu! Să nu te prind că bagi mina în făina oamenilor! Sint eu într-o ureche, dar ceva tot știu; dacă vrei să îți cu două mîni, trebuie să dai cu una și la urmă, cind socotești, abia faci făină bănelului.

(fragment din romanul în curs de apariție la Editura „Cartea Românească”).

Constanin Stan

plastică

p

Selecția din lucrările celor trei artiști din R.P. Ungară, care, la inițiativa Uniunii Artiștilor Plastici din R.S.R., expun la Galeria „Orizont” trebuie privită cu interes nu doar datorită faptului că ni se înfățișează un aspect al demersurilor artistice din țara vecină și prietenă în domeniul artelor plastice, ci și datorită faptului că autorii sint personalități cu un renume consolidat. Sculptorul Kiss Istvan (n. 1927) grafiștii Csobany Kalman (n. 1925) și Reich Karoly (n. 1922) sint cu toții artiști emeriți, ultimul fiind și artist al poporului din 1975. Confirmarea oficială a reputației artistice a survenit, la toți trei, în momentul deplină maturității creatoare, ea fiind de natură să releve importanța acordată demersurilor lor artistice. Cu toții sint activi în peisajul cultural al țării vecine cam din jurul anilor '50 și experiența figurativă a acelor ani, ce au coincis cu începutul procesului creator. Această subtilizare se face uneori cu grijă ca formele spațiale (este cazul sculpturilor lui Kiss Istvan) să nu se îndepărteze excesiv de la aspectul lor real intervenția artistului constînd mai mult într-o dinamizare a ansamblului sau o accentuare a acelor caracteristici capabile a contribui la generarea unei imagini mai sugestive.

În procesul de subtilizare a imaginii, la care ne referem mai sus, Csobany Kalman pune accentul pe ductul energetic al liniiei. El este un virtuos al exe-

cutelor dintr-o răsufare, am spune; lucrările sale au consistență formală în poftida nervozității evidente a construcției care face să se deplaseze continuu centrul de interes al privirii dintr-o parte în alta. Artistul ne propune un univers al amintirilor poetice. Imaginația sa este mereu controlată și nelăsătoare să se debordeze în sensul construirii unei lumi mitice în care reprezentările să nu mai corespundă unui sentiment determinat de apartenență a imaginii la orizontul familiar creatorului.

De o mare sensibilitate și delicatete sint desenele lui Reich Karoly. Liniile sa are o simplitate clasică și, adesea, o puritate de cristal. Formele sale sint blînde și elegante, celebrînd seninătatea vieții, precum în acel remarcabil desen intitulat Pe malul apei, unde profilurile chipurilor lor imprumutate din relieful antic. Inspirare de mod de punere în pagină al manuscriselor vechi, gravurile la shakespeareana pîșă „Nevestele vesede din Windsor” pun în valoare o altă față, dinamică, plină de vervă și umor, imaginativă, a acestui inteligent artist.

Plecînd de la observarea directă a naturii, Kiss Kalman își implantază preocupările în zona de referință a umanului. Autorul uriașei compoziții „Republica sovietelor” știe să modeleze forme mari, tensiune în bronz sau oțel, cu multă atenție, ignorînd uneori voi detalii în favoarea punerii în valoare a elementelor necesare evidențierii temei. Cîteva mari bronzuri (Judith etc.) ne vorbesc despre un virtuos al modelajului, despus însă de formele monumentale pe suprafețele cărora lumina nu poate decît să alunecă.

Grigore Arbore

● Mergînd pe linia meditației asupra simbului comun din culturile muzicale arhaice, linie „modernizată” de Bela Bartok și Constantin Brăiloiu, Aurel Stroe ne oferă, pe lîngă recent comentata „Orestia II”, un disc de o valoare pe care puterile sau multele rînduri ale unei cronici muzicale nu o vor pune nicînd suficient în evidență. Cuprinzînd Concertul pentru clarinet și arcestră (dedicat lui Aurelian Octav Popa și interpretat de acesta cu o luminizitate de sedef, călăuzindu-ne prin cochilia acestui microcosmos străvechi, printre eflorescențe orchestrale sau implorzi sonore ca un adevărat înțeles al devenirii sunetului) precum și Cantata II, pentru 12 formații instrumentale, și Muzică de concert pentru pian, alături și percuție solistă Alexandrina Zorleanu, în stare de mari exuberanțe sonore și gravitate de tragedie antică, o pianistă a cărei putere de convingere te la cu sine (asemni virtuelului) — discul este o adevărată sărbătoare intelectuală, reușita unui program pe care școala de compoziție românească și-l propune de mult. Dar care se realizează de-abia prin Aurel Stroe, datorită acelor rare îmbinări între talent, intuiție și cultură care nu ne-a mai uitat după Enescu.

● Din ciclul de recitate Schubert-Kreisler, susținut de tinărul de trel ori premiat al unor concursuri internaționale) Petre Csaba semnălm cel de-al doilea concert, care a avut loc săptămîna aceasta (al treilea fiind programat în decembrie). Ideea grației și elegantiei vieneze, care a structurat programul, polarizează în prima parte naturalitatea de profunzime a lui Schubert,

Într-o doua „bijuteriile” violonistice Kreisleriene, parcă un șir de „bis”-uri. Lumea de concentrată linie a Sonatei în La op. 137 nr. 2 de Schubert, un adevărat duou, precum și Introducerea și Variațiunile pe o temă originală op. 160, ne revelează un interpret care stăpînește deopotrivă structura și amănunțimea, o colorată și ferilită timbrată colaborare de muzică de cameră, datorată și pianistei Martea Mendelssohn. Dacă în partea a II-a, în „parodiile serioase” ale lui Kreisler după felurții muzicieni (Grave — în stil Fr. Bach, Menuet — în stil N. Porpora, Andantino — în stil Padre Martini, La Preclense — în stil L. Couperin, etc.) eleganta interpretării se păstrează, nelăsînd nici o clipă virtuozitatea să devină joc de suprafață, aceasta se datorează deopotrivă acompaniamentului. Îndrăzneala lui Petre Csaba de a cuprinde în repertoriul său o Canzonetta o Sereada Polchelline, un capriciu vienez, lucrări pe care unii le-ar putea considera demodate, și pe care o medică interpretare le-ar reduce într-adevăr la o percepție „epidemică” — se bazează de o fundamentare interioară, pe capacitatea rară de a exprima spontanitate fără a o transforma în superficialitate. Tonul larg, dezajat, frazarea inteligentă (vizibile mai ales în „Grave”), sonoritatea cuprînzătoare chiar și în acordurile placute din Variațiunile pe o temă de Corelli, nuanțările echilibrate sau exagerate după împrejurări, fac din „seara vieneză” oferită de Petre Csaba o nu numai delectabilă dar și inspirată evocare.

Grete Tartler

atelier literar posta redacției

„FLOARE ALBASTRĂ”: Paletina dv. pentru literatură e un lucru lăudabil, dar faptul că, la vârsta dv. (cu o experiență de viață și cu o experiență literară foarte reduse) vă apucați dintr-o dată să scrieți romane, nu mai e un lucru lăudabil. Ci, dimpotrivă, o risipă mare, nejustificată, de timp, timp de care pasivitatea dv. merită, desigur, să-l dăruim, dar sub altă formă — în această „vîrstă asimilării”, a școlii, a pregătirii generale pentru viață — și anume sub forma lecturii și studiului. Cum era și firesc, romanul dv. e un lucru subred, naiv, superficial, din care nu pot trage concluzii în legătură cu posibilitățile dv. în domeniul literaturii (de cele mai multe ori, semnele talentului, ale vocației, se manifestă mai târziu). Așadar, puneți deocamdată, accentul pe școală (și studiul, în general) și exersați-vă conștient din cînd în cînd, numai în timpul cu adevărat liber și numai în lucrări de mică întindere. Trimiteti-ne și nouă, la rîstimpuri, paginile care v-au „lesit” mai bine.

M. SAMINȚA: Lucruri de bun augur, în general, cu diferențe de factură, inspirație (și nivel) între cele cîteva cărți explorate (între care, una fantastic-suprerealistă, interesantă și ea, dar încă neconcludentă în rezultate). De remarcă: „Ion și Maria”, „O noapte”, „Pasărea dragostei”, „Zestre”, „Sate pustii”, „În timp ce eu”, „Cîinele meu”, „Ciorapul de mătase”. Sînt de așteptat vesti bune, decisive.

V. VENU: Tulburare și ostentativitate (și nite excentricitate...) acest mesaj al dv., dar, dincolo de zgomot și paradă, se aude, parcă, și poezia (mai ales în

„Jurnal 78”). E prea puțin, însă, ca să ne putem face o părere ca lumea. Revenim!

G. LIBIȚĂ — TECUCI: Lucrurile dv. sînt, în care nu se văd încă semnele talentului (e și prea devreme pentru asta!). Puneți, deocamdată, toată rîvnă în direcția școlii, a lecturii și studiului și lasați cauză de exerciții poetice pe planul al doilea (v. și răspunsul pentru „Floare albastră”).

I. MARĂȚINI: Sinteti încă sub reducția unei experiențe dadaist-suprerealiste, într-o înversunată dispoziție de fronda și joacă, dar, în lipsa unei experiențe reale (pe măsura acestei înversunări) de fantazie, versă, subtilitate, inspirație asociativă (cultură — generală și specifică) etc., etc., rezultatele sînt modeste, benigne, simplate. Treceți dincolo de această experiență și s-ar putea să vă este utilă poezia tunc „presimțiri” se întrevăd chiar în paginile de față).

DAN CERNESCU: Tot pagini greoaie, prozaice, „factice”, neajungînd la incandescență și frează (mai ales „Eternul evadat”, interesant, alături de „Elegie simplă”). Ceva mai „dezlegate”, mai curative, „Elegie” și mai cu seamă „Omajul”.

R. M. SERBANICA: Se pare că aveți talent, deși paginile sînt încă inegale, sovătoare. Am găsit, însă, în ele destule semne bune (mai ales în „Oglindire”, „Remember”, „In memoriam”, „Tabloul”) care ne determină să așteptăm vesu din ce în ce mai bune.

V. ARHIRE (ARHIRESCU): Nu ne-ați trimis încă acum decît pagini răsădite, scrise în grabă, neclintite (și uneori agramate) din care n-am putut

deduce că ați avea vreo chemare adevărată pentru literatură. Ne bucurăm că, după cît ne sponzi, în viața dv. se va produce o schimbare importantă (sperăm, în bine) și n-ar trebui să lipsească, însă, din sfera acestei schimbări și o întoarcere spre școală și studiu.

G. M. BUCOVICOR: Mult prea abundentă producția din ultima vreme, mai mult confuzie „de seară” întrucît cerc literar (tehnice, mijloace, inspirație, etc.), întrucît îndelung și monoton (într-un fel, precum cercul unui cal de arde, pripornit). Presupunem eforturi de curiozitate, de înnoire, de explorare a unor zone și orientări noi, etc. Ica, de pildă, în „Lebădar”, „Să chiri”, „Poezia”, care sînt și lucrurile cele mai interesante, însoțite cu „Tulburare”, „O lacrimă”, „Fîr de țară”, „Glas de țară”. Proza e un lucru modest, fără calități și promisiuni.

AL. H.: Interesantă, pledoaria dv., cel puțin din punct de vedere teoretic, întrucît artistică, din păcate, rînduită mai puțin, și nu din cauza „rajiilor metaforice”, care, de altfel, nu s-ar putea spune că însoțesc.

Theodor Alexandru, F.F.: Văd că, în „Să, veți veni”, Dan Iordănițea, în „A doua neamului de toamnă”, „Balada protestantă”, Petre Ștefan, Virgil Eliad, Nicolae Iancu, Nicola Robu, Keesy Baga, Mircea Creșteru, Mariana Opris, Marcel Neresescu, Mariana N. Crisan, Galia: încercări de nivel modest.

Geo Dumitrescu

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Aici cuvîntul

Aici cu
vîntul s-a
oprit la
poartă
— nu a întrebă nimeni ?
— nimeni.
— se poate în cutia poștală să nu fie întrebări ?

— se poate.
— bine.
dincolo de gardul cu lături prelungi de brad e un brad

— bine.
și poarta scîrție odes
— nu e decît vîntul.
— trece ?
— bine.
cuvîntul oprit la poartă, cineva.
— cine va veni ?
— nimeni.
— bine.

umbra lațurilor de gard e o umbră de brad

GEORGE RATU

Pe marginea apei

Pe marginea apei plopii se mișcă într-una, apele oalegă foșnind ca frunza de ploap și tîrziu și iată că vine și Luna pe-un cal galben ce fugen galop.

Apele fermecate se fac de argint cum e părul buucilor mei de o vreme pe ramuri se văd cauburle păsărilor cum stau rotunde și moi ca niște ghome.

Păsări cîntă. De fermec, de dor, de nostalgia țării din care au venit ocele ceasului se joacă prin ceas și rid mîrunt ca o gîlgiu.

Aștept ceva... ce-aștept de cînd sînt venit pe pîmînt ca într-o vacanță trecătoare — și cad în cuvin goal și totuși greu de substanță.

Îmi pare bine că sînt și că sînt din tot ce e pe lume cîva îmi aparține un fluid prietenos suie din trecut în bucurie și plin sufletesc mă reține.

Mă-tînd peste tot ca aerul și vremea n-am margini nici trecere care să doară sufletul mi-e lin și-albastru ca cerul moale și înalt ca o noapte de vară.

EMIL GAVRILIU

Mal dăinuiesc

Mai dăinuiesc prin parcuri publice urmele splendorilor antice. Pe sub tîlpi rădăcini despletite iscodesc cărămida pe care-și zidise grădiniile Semiramida. Deasupra frunții în floarea calcimilor se întoarce diafan

mirsul cedrilor de Liban și, deodată, prim merii bogăți s-au deschis toate ferestrele spre paradis.

Pe banca din crucea cărărilor îmi potrivesc cîntarea cîntărilor plină de alinturi și de isprive pentru recreația mare a noilor Sulamite.

NELU STANCIU



Desen de Gavrilă Ștefco

Degetele poemului

Noaptea, poezia ce mecanisme complicate mută în camera aceasta plină de capcane, din orice colt ca frigul mă pîndesc, e răvășit covorul ca o poană sub trupurile ieșitor, sînt sigur că sub zidul acesta se ascunde o inimă, de-a lungul sufletului cu teamă multă număr pină la un milion de pași, calc atent, ce drum alunecos, fluturi se-nfig la rădăcina luminii și de-odată pe gramuzul meu se string dureros degetele poemului.

GEORGE OCNISOARA

Noapte de iarnă

Netele istovite de timp și de ger, alămurile stridente din fanlana acestor noți de lamă, slouiri de gheață ogîndu-se derperate de acoperisuri, conturul subțire al orașului tăiat

de învîrbită zăpezi, sticloasele slouiri tremînd ca niște oase bătrîne lovite cu dispreț de luciul ogînzilor de gheață, vracumul uluior înghițind fantastice umbre și calul acelor ogînzii ca un drum fără întoarcere...

BOGDAN PACUREȚEANU

Ion și Maria

Aripă de rouă se lasă peste grîne învolburîndu-le. Bate Ion coasa în ciobul de ogîndă în care e lună plină. Maria sub măr coate un petec alb pe umărul cămășilor lui. Calul oaste sub cer pîronit de o umbră.

Roua strălucește în coama de argint din care țînesc zorii nechezînd. Maria desculță și despletită flutură rufe în apa rece a rîului grăbit. Limezimea rămîne în pinza de in și te poți afunda în ea ca în nămeții din iarnă dîndu-i farmă și foșnet. Maria desculță ca pietrele spîlînd steaguri de luptă și sărbătoare...

MARCEL SAMANȚA

Disponibilitate și rigoare

Urmare din pag. 1

lesne decît altora (simpli și, cel mai adesea, intimplatori, implici, superficiali, observatori de o clipă) să înșirăm aici fapte dintre cele mai insolite — căci, la urma urmel, cine nu are parte de ele ? — în stare a satisface fie și în parte nesătosul apetit al tuturor de a ști dacă nu „totul” cel puțin... cît mai mult din cele ce li s-au intimplat altora.

Mărturisim însă că, în pofida acestei stări de lucruri privilegiate, nu intenționăm nicidcum să apelăm la serviciile „dosarului” în cauză.



Continutul lui, cel puțin pentru subsemnatul, constituie un bun lucru intim personal, așa încît preferăm ca totul să rămînă închis în taina observativului „împ pierdut”, nelincetat scormonit și, val, niciodată regăsit.

Și, la urma urmel, ne întrebăm dacă am ajuns chiar pînă acolo, să avem amintiri, chipurile, cu valoare „în sine”, „obiectivă”, dacă am ajuns a ne desprinde într-adevăr de propriul trecut încît acesta să poată fi privit doar ca atare, drept o simplă și manevrabilă materie „literară” ? Apoi, admițînd că biata și nevindecabilă noastră vanitate ne-ar împinge la săvîrșirea unui asemenea act, ne mai întrebăm dacă aceasta ar fi calea într-adevăr potrivită spre a întîmpina așa cum se cuvine cincizeci de ani de viață implinți doar cu puține zile în urmă, la 8 noiembrie, de Dumitru Micu. Avem temeiuri să credem că Dumitru Micu însuși, dată fiind cunoscuta și derutantă lui discreție atît cu sine cît și cu ceilalți, s-ar simți stingherit în fața unei atări îndrăznești. Și pe drept, căci într-o astfel de împrejurare sărbătorească, atenția tuturor se cuvine a fi reținută de remarcabila sa faptă literară. Evident, nici sub acest raport lucrurile nu sînt prea simple. Prodigioasa și diversă activitate literară a lui Dumitru Micu reclamă atenție și meticuloasă popasuri disociative. Pornim de la constatarea indiscutabilă potrivit căreia Dumitru Micu este protagonistul unui destin literar (destin care, desigur, este departe de a se fi încheiat) și dînce cele mai reprezentative pentru însăși critica și istoria literară românească contemporană. Statutul de „erou” sui-generis al vieții noastre literare din ultimul sfert de veac este probat de neîntreținută și neobșnuită de tenacitate sa angajare în vîltoarea cvasitotalității marilor și micilor confruntări prin care a trecut spiritul critic în acest secol literar românesc. De luăm bine seama, practic, aproape că nu există eveniment înscris în cronologia criticii și istoriei noastre literare de azi în bibliografia cărții să nu figureze și numele lui Dumitru Micu. Dacă strict cantitativ cota sa parte din această bibliografie este realmente impresionantă, să precizăm nu-mai decît că și mai important de reținut este semnificația ei în ceea ce privește definirea personalității critice a lui Dumitru Micu.

Se știe, oricît de definitiv, fatalmente, este restrictivă, unilateralizantă: îndrăznim totuși să spunem că din unghi psihologic și temperamental critica lui Dumitru Micu sînt, pe de o parte, sub semnul disponibilității imediate la solicitările prezente ale problemelor ce se află pe ordinea de zi a vieții literare curente, pe de altă parte, o atare inclinație „aventuroasă”, amințînd-o pe aceea proprie pilotului de încercare, spre a-și micșora coeficientul de risc, de nesigurantă, se prevalază cu nobilă obstinată de rigoare disciplinată și competență profesională. Cît de astfel, din perspectiva unei asemenea dinamice dialectice contradictorii, cărțile lui Dumitru Micu au șansa de a fi mai bine înțelese și mai just evaluate.

Cîtă vreme faptele se petrec în acest chip, este superficial și otios a ne situa în absolut și a emite, cu superbă iocozitate, judecăți infalibile asupra a ceea ce, tacit, formează hrana acroape zîlnică a foarte multora dintre noi. Insetatul de valori absolute care era Paul Valéry, nu ezita totuși să afirme adevărul potrivit căruia „durata operelor este aceea a utilității lor”. Să-i urăm deci lui Dumitru Micu, din inimă, puterea de a dovedi aceeași disponibilitate în efortul său generos și responsabil de a pune la îndemîna noastră și noi scrieri avînd fie și numai utilitatea celor plămîdate de el pînă acum.

Iubirea de patrie

Urmare din pag. 1

dintrii bucuriei noastre că sîntem oameni și vietim alți amar de vreme în lumea atilor neprietore frumuseți ce ambează slăvitul nostru drum prin istorie într-un univers desăvîrșit purtat de steaua cea luminosă a dimineții.

„Bucuria demască” este acel sentiment neprefăcut, ous celuia care ne înfățișează masca bucuriei, cea jubilară convențională și conjuncturală, de comandă.

Cele trei condiții pe care scriitorul va fi musai să le împlinească, sînt următoarele:

„Întîi poetul trebuie să fie o ființă istorică, apoi una socială și în al treilea rînd el trebuie să fie o persoană care viețuiește în istorie și societate la modul exemplar”.

Care este acest mod ne spune textul scurt, dar cu-

prinzător, al conferinței ținute la Jibou, cadrelor didactice (Datoria noastră: muncă și priveghere). Educațional trebuie cu necesitate să fie o ființă etică exemplară, să educe prin exemplul său „viețuind la înălțimea slăviților străbuni”, să străbată țara, să umble „în potențial, din sadici refuzii” și scrie „obiecturile oamenilor din aceste locuri”, să fie la înălțimea lui Neagoe, într-un cuvînt, să-și cultive vocația apostolică.

Dintre scriitorii generației sale, care a debutat în jurul anilor 1900, Ioan Alexandru este acela care a studiat cel mai mult, printre altele graeca veche și ebraica, a călătorit în continentul nostru pe toate meridianele, a meditat mai adînc asupra a ceea ce numește „ceasul de criză escatologică” a istoriei contemporane, asupra esenței

artel sale și asupra rolului poetului în lume și în societate. Schimbul de scrisori, în urma unei vizite lîngă Freiburg, cu filosoful existențialist Heidegger nu l-a abătut de la calea sa, ba poate chiar l-a întărit și mai mult să stăruie în apostolatul său propriu, care departe de a fi acela al disperării metafizice, este unul al încrederii depline în forțele latente ale neamului său și în mărețul destin istoric al României.

Răspлата strădanilor poetului? „...să deguști din plin dulcețata Patriei”.

Lui Ioan Alexandru, după faptă, și răsplată!

P.—S. erată la Poezia Stepei: poetul ucrainean, mort tînar aparținea grupului etnic Lenki și se numea Bogdan Igor Antonici (1909—1937).

Semnul aventurii

Urmare din pag. a 8-a

nimentelor vieții reale, incapabile, în fapt, de a trăi cu adevărat aventura. Vorbind despre eroii acestor romane și referîndu-se la auditoriul actual, Robert Musil afirmă că acestia sînt „personificarea instinctelor pur și simplu reprimale de celi alți oameni. Încarnarea omorurilor lor imaginare, a violențelor visate”. Afirmare gravă, pînă în loc, în ultimă instanță, însăși condiția umană. Sîntem oare făcuți, cu toții, din asanini potențiali, din sadici refuzii ? Istoria omeniului de pînă acum n-ar fi fost posibilă dacă răspunsul la această întrebare ar fi fost, chiar pentru o clipă, afirmativ. „Omul liber este în mod necesar lipsit de securitatea mediului”, constata Erich Fromm. Atunci condiția omului secolului nostru este cea a eroului de western, simbol al permanenței insecurității, cel care își încalcase identitatea prin șocanul devenit celebru „la girl and a gun” ? Și aici exagerarea duce spre lipsa de credibilitate. Există însă și o literatură ce deschide porțile adevăratei aventuri care, prin implimentațiile posibile, vizează întreaga umanitate. Căci

aventura de tip individual, cea trăită de eroii bine individualizati, unde să dispară. În schimb, se naște, sub ochii noștri, marea epopee, în sine o aventură, a descoperirii noilor lumi ale universului, uman și cosmic. Ce aventură! Robert Musil afirmă că acestia sînt „personificarea instinctelor pur și simplu reprimale de celi alți oameni. Încarnarea omorurilor lor imaginare, a violențelor visate”. Afirmare gravă, pînă în loc, în ultimă instanță, însăși condiția umană. Sîntem oare făcuți, cu toții, din asanini potențiali, din sadici refuzii ? Istoria omeniului de pînă acum n-ar fi fost posibilă dacă răspunsul la această întrebare ar fi fost, chiar pentru o clipă, afirmativ. „Omul liber este în mod necesar lipsit de securitatea mediului”, constata Erich Fromm. Atunci condiția omului secolului nostru este cea a eroului de western, simbol al permanenței insecurității, cel care își încalcase identitatea prin șocanul devenit celebru „la girl and a gun” ? Și aici exagerarea duce spre lipsa de credibilitate. Există însă și o literatură ce deschide porțile adevăratei aventuri care, prin implimentațiile posibile, vizează întreaga umanitate. Căci

SPORT

Antrenorul Hazard

Nu mai surprinde pe nimeni tăcerea în care se compune responsabilitățile noastre de fotbal, ori de cîte ori accesăm pierde. Contrar celor din țările reprezentative jugoslave, eouri înregistrate cu religiozitate de ziarul de specialitate, după înfrîngerea din fața Spaniei, în afara unor disculpări umide și unei analize cel puțin bizare a jocului nu a mai apărut nimic. Tehnicienii noștri cu fruntașul lor Ștefan Covaci au răsunat în „clandestinitate”. Practica aceasta este veche de cîva ani, mai precis, cînd s-a pus în „formula” coordonatorului. Aceasta formula este menită să acopere printre-o prețioasă împărțire a responsabilităților incapacitatea unuia singur de a alcătui o echipă. Ne este greu astăzi să rememorăm tot jucătorii trecuți prin lot de-a lungul ultimilor ani. Ne este la fel de greu să uităm înfrîngerea rușinoasă în calificările pentru Olimpiada, ratarea aproape incredibilă a calificării pentru Argentina și altele. Cîteva rezultate bune în „amicale” nu le pot salva. Această „rulare” a lotului, această sită mult prea rară este principialul argument al lipsei cvasitotale a fierului coordonatorului, laborios creatorilor sale de selecție, a hazardului în care se complice de cînd a fost numit. Ceea ce, pînă la urmă, pune în umbră chiar și rezultatele prestigioase obținute cu Ajax, echipă formată înaintea venirii sale în fruntea ei (ca să nu mai vorbim de „perioada franceză”). Ștefan Covaci nu este, în primul rînd, constructor de echipă. Predilecția sa pentru 2-3 cluburi exprimă nesiguranta, seama lui de a se angaja în formarea unei echipe naționale cu jucători de la toate cluburile, puternică, „de rezultat”. Pentru că, indiferent de măsurile cîștigate sub conducerea sa, naționala noastră rămîne încă în posesiunea echipelor care joacă sub clar de lună și nu la lumina reflectoarelor. O echipă înscăpată să facă față ciocnirilor dure de pe continent. Chiar și atunci cînd a fost victoriosă, cel mai recent exemplu este meciul cu Iugoslavia, victoria s-a datorat mai mult hazardului care a împus prin accidentări succesive o formula de echipă la care Covaci n-avea să se gîndească atunci cînd elabora pe tabla de Snagov semele sale tactice. În aceste condiții, nu se poate vorbi, demgurg, de o tactică și o strategie

impuse de antrenor echipei, ci de ambiția, elanul și înțelegerea ad-hoc ale jucătorilor, o parte din care ei convoacă în ultimul moment, abia vînd timp să li se echipamentul de la magazinul local. Și totuși zîmbitor, amabili chiar cu criticii săi (într-o care clipă colocutar), amînnîndu-și numele secuzilor numai după eșec, niciodată după victorie, acest antrenor sînt de încredere în norocul său care timp, uitînd că a avut destul și că atîtu n-au avut deloc. Apare în postura de selecționar unic cînd cîștigă și în aceea „doar” de coordonator al loturilor cînd pierde. Promite, de ani de zile, impunerea unui fotbal modern, la nivelul național. Ori de cîte ori i se dă prilejul să schimbe tactica descoperite în numeroasele sale deplasări „atac”. Clamează că nu i s-a avut respect indicațiile cînd echipa este înfrîntă și că i s-au respectat atunci cînd ica și în cazul meciului recent cu Iugoslavia) indicațiile, practice, nu puteau fi respectate. Ultimul meci cu o echipă a Spaniei, fluturată din proprii săi suporteri, a demonstrat — dacă mai era nevoie — că legile hazardului sînt și în contradiție: accidentările care în meciul cu sîrbii au determinat victoria echipei noastre au avut, de data aceasta, urmări inverse, făcînd din antrenor doar un simplu spectator, așezat, e drept, înaintea tuturor celorlalți. Nu însă alt de în față încît să observe că Dudu Georgescu nu știa la ce poartă joacă, și că Iordănescu ajunsese pe teren doar purtătorul banderolei de căpitan. A acredita ideea că Ștefan Covaci este un antrenor mare, însă nepuținos în fața lipsei de valoare a fotbalistilor români (care resimt puternic această nelăcredere nemărturisită) este nu numai un neadevăr flagrant pentru fotbalistii și tehnicienii noștri, ci echivalența și cu situaerea, în context internațional, a fotbalului nostru la un nivel prea scăzut. Ceea ce este contrazis de clasamentele altora. Un antrenor mare este împus de echipa pe care a construit-o și a pregătit-o pentru a avea rezultate mari. O echipă în care numerele jucătorilor exprîmă clasa și rolul precis în angrenajul său și nu sînt simple jesoane aruncate pe masa hazardului.

Polifem

din poezia iugoslavă

În românește de Petru Cirdu

MIODRAG PAVLOVIC

Capul

Capul nostru seamănă cu soarele cu scoicile cu mai marele peștilor rotund e grăitor

tere ca piatra cînd doarme ploacă la vinătoare mort cheamă focul sau din vîrf satului rînduiește treburile

Cînd gîndește bine capul e în suși cea mai mare comoară

BRANISLAV PETROVIC

Broască-țestoasă

Și pe ea le-ai arătat-o elevilor vorbindu-le despre fertilitate și despre fețele sașii în zilele de zămislire

Ea țî-a ajutat Să supraviețuiești copilăriei Cînd a fost nevoie țî-era tată Cînd pîngeai țî-era nevastă

Ea țî-arăta de unde răsare capacul Și țî-a dezvăluit fața în izvor Țî-a însoțit și mai adînc Chiar și acolo unde sălășluia sora ei

Iar ea țîe țî-a dăruit un cal înșăuit Și tu ei un tînar vultur la cină

DUȘAN BELCĂ

Setea

De tot osteniți și fără de nume, de acum fără fețe și fără sentimente, de mîntea de gînduri pustie, și demult fără inimă,

osteniți și insectăi-sîngerosi războinicilor trec tineri prin valea noastră.

Printr-un ochi de acoperiș îi vedem apîcîndu-se deasupra flintinelor noastre și-n neagra lor apă ogîndindu-se, dar nu pot să se scufunde în undă dureroasele lor priviri spre a-și spăla din ele pecetea morții

Și uite-așa vor pieri osteniți și fără de nume, fără de fețe, sentimente și inimă Insetați voi pieri, insectați pînă la vesnicie, iar obrajii lor în adînc de fîntini rămîne-voi în ogînda opacă.

NIKO GRAFENAUER

Camera

Chipul tău transparent ca o cîrpă goală. Pe tîrîm insetat, printre amprente grele de pantofi, de-a lungul unei îndelungi priviri gonește urechelița. Zidurile stau aoida cascadei impietrate și întumecate.

Ca o șuviță de păr e mină mîsoară mișcarea în beznă. Liniește se rupe, ceasurile te-apasă tot mai greu. Fișurile încolțesc în ziduri aoida cazilor de șoareci,

fălcii rinjitoare se cască afară.

VASKO POPA

Amanții de aur

Ei și ea se iubesc în plumb pin-la git

Din umerii lui cresc Doi cleşti Dintr-ai ei O pereche de foarfeci

După fiecare îmbrățișare Rămîne din ei Ceva mai multă gingășie Ceva mai pușin din ei inșiși

După ultima îmbrățișare Din ei nu mai rămîne nimic În afară de dragostea lor nescătuată

Din această îmbrățișare silnică Cresc două perechi de mini de aur Ce se îmbrățișează fără el și fără ea

Se îmbrățișează în vîzul lumii Săruturile de plumb Nu-i pot prinde Lega și încadra.



Tapiserie de Jagoda Bulc

IVAN SLAMNIG

Este vorba să opresc calul

Este vorba să opresc calul. El gonește mare și brun, nu prea repede, de-a lungul drumului cenușiu, înfrînt, înșăuit, fără călăreț. Îmi prevăd mișcările și-mi lămuresc totul: cum am să-l prind și cum voi trage friul spre mine cu toată greutatea și-voi cum îl voi bote pe gramoz cu mina stîngă, pîlîndu-l. Astfel. Acum. Ridic dreapta, dar bag de seamă c-o am numai pin a col, ridic stînga, dar ea atîrna amorțită.

GORAN BABIC

Adevăratul navigator

Îți ofer să ne înțelegem N. N. poate așa cum nebunul Ezra s-a înțeles cu onoratul său predecesor pre numele lui Walt Whitman. Am putea scrie cîntăci bune. O astfel de tocmeală n-am mai făcut și mă simt slobod,

nu tinjese după victorie. Iar țîe țîe trebuie prietenii și prietenii, oameni care în timpul absenței vor spune: „Ce bun a fost N. N., el n-a ucis pe nimeni”. Căci nu trăim decît o dată, acum.

Eu socotesc că poți fi un adevărat navigator, căci ne așteptăm noi țînturi și noi zări. Hotărâște-te, timpul nostru e măsurat, alți căpitanii vor naviga și alte steaguri. Pușin îi pasă mării cine-o străbate.

